Шу азиз Ватан — барчамизники!

Ишонч

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясининг газетаси • 1995 йил, 8 сентябрь • №36 (230)

ЎЗБЕК АВТОМОБИЛСОЗЛАРИ ЕТИШИБ ЧИҚМОҚДА

Асака автомобилсозлари ишлаб чиқарадиган «ДАМАС» митти автобуси:

· Соатига 140 км. гача тезликда юради.

· 100 км. масофага атиги 5,6 литр бензин сарфлайди.

· Фургонли «Дамас» 450 кг. юк кўтаради.

· «Тико» енгил автомашинаси 100 км.га 4,8 литр бензин сарфлайди.

· Йилига бундай машиналардан 200 минг донагача ишлаб чиқариладиган вақтлар узоқ эмас.

· Асака автомобилларини нафақат Ўзбекистонда, балки Марказий Осиё мамлакатлари шаҳар-қишлоқларида кўришингиз мумкин бўлади.

Мамлакатимизда янги саноат тармоғи — автомобилсозлик саноати вужудга келаётгани қўлга киритилган мустақиллигимизнинг дастлабки муҳим самараларидан бири дейиш мумкин. 1992 йилнинг июнь ойида республика Президенти Ислом Каримов Корея республикасининг «ДЭУ Паблик Моторс» заводида бўлиб, бу ердаги автомобилсозлар иши билан яқиндан танишганди. Бунинг натижаси ўлароқ икки ойдан сўнг Ўзбекистонда Корея республикаси билан ҳамкорликда автомашина ишлаб чиқарадиган корхона барпо этиш ҳақида ҳужжат имзоланди.

1993 йилнинг март ойида қўшма «УзДЭУ автокомпания»си ташкил топганда эзгу мақсад йўлидаги изланишлар самараси кўзга кўриниб, Асакадаги прицеп заводи реконструкция қилина бошланди.

1994 йилнинг ноябрь ойида асосий биноларга ускуналар ўрнатилиб, монтаж ишлари йўлга қўйилди. 1995 йилнинг март ойида йиғув цехининг дастлабки ускуналари жиҳозланди.

Ҳозирги вақтда 53,5 гектар майдонда барпо этилаётган улкан корхонани бунёд этишда 50 га яқин қурилиш ва монтаж ташкилотлари қатнашмоқда. 1800 нафар ишчи икки сменада, металл конструкцияларни монтаж қилувчилар эса уч сменада ишламоқдалар. Қурувчиларнинг ғайрат-шижоати, ишчанлиги ва уддабурронлигига кўпчилик қойил қолмоқда.

Корхонада дастлаб «Дамас» маркали кичик литражли автобусни ишлаб чиқарадиган линия ишга туширилади. У етти ўринли бўлиб, оила машинаси ҳисобланади. Бу машинанинг фургонлиси эса 450 килограмм юк кўтаришга мўлжаллангандир. «Дамас»да қўлланилган мотор ва бутловчи қисмлар асосида 5 ўринли «Тико» енгил автомашинаси ишлаб чиқарилади.

Ҳа, келгуси йилнинг 25 март куни белгиланган муддатда фойдаланишга топшириладиган қўшма корхонада, республикамизнинг дастлабки автомобили ишлаб чиқарилади. Қисқаси, фуқароларимизнинг «Ўзбекистонда тайёрланган» ёрлиғи бўлган машиналарни харид қилиб, кўчаларда ғурур билан миниб юришларига оз муддат қолди. Машиналарнинг бир қисми эса ташқи бозорда сотилади.

Қуйида мустақил Ўзбекистонимиз миллий автомобилсозлик саноати тўнғич корхонаси ҳақидаги дастлабки ҳикоямизни эътиборингизга ҳавола қиламиз. Унинг муаллифи «Узавтосаноат» корхоналари уюшмаси кадрлар бошқармасининг бошлиғи Абдул Карим Умаров тармоқ ишининг муваффақиятини таъминловчи миллий автомобилсоз кадрлар тайёрлаш жараёнлари қандай кечаётгани хусусида фикр юритади.

Республика автомобил саноати маркази сифатида Асака шаҳри танланиши бежиз эмас. Андижон вилояти фақат Ўзбекистондагина эмас, балки МДҲ мамлакатларидаги энг аҳолиси зич минтақалардандир. Йирик саноат гигантининг вужудга келтирилиши эса Андижон билан қўшни Фарғона, Наманган вилоятлари ишчи кучларининг анчагина қисмини жалб этиш имконини беради. Гапимизнинг далили сифатида водий вилоятларида «УзДЭУавто» бирлашмаси доирасида 200 дан ортиқ катта-кичик корхоналар бунёд этилишини айтиб ўтиш кифоя.

Йилига 100 минглаб автомашина ишлаб чиқарувчи корхона қурилиши ғоят жадаллик билан бораётган экан, унда ишлайдиган кўп минг кишилик ишчилар, ўрта ва олий малакали мутахассисларни тайёрлаш масаласини ҳам йўл-йўлакай ҳал этиб бориш керак. Замонавий техника ва технологияга асосланган ишлаб чиқаришни ташкил этиш, ўрнатилган ускуналар, дастгоҳлардан бир текис унумли фойдаланишга эришиш,

(Давоми 2-бетда).

ҲАФТАНИНГ МУҲИМ ВОҚЕАЛАРИ

· **ГРУЗИЯ** давлат раҳбари, республика парламенти раиси Эдуард Шеварднадзе расмий ташриф билан мамлакатимизда бўлди. Ўзбекистон ва Грузия давлатлари расмий делегацияларининг кенгайтирилган таркибдаги музокаралари бўлиб ўтди. Музокаралар ниҳоясида Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов ва Грузия давлат раҳбари Эдуард Шеварднадзе мамлакатларимиз ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартномани имзоладилар. Шунингдек, мамлакатларимиз ўртасида ҳукуматлараро ва муассасалараро йигирмадан зиёд ҳужжат қабул қилинди.

· **ТОШКЕНТДА** Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлар академиясининг очилиш маросими бўлиб ўтди. Тантанали маросимда мамлакатимиз Президенти, Республика Қуролли Кучлар Олий бош қўмондони Ислом Каримов иштирок этди.

· **ЎЗБЕКИСТОН** Республикаси Президенти Ислом Каримов Япониянинг Токио банки бошқаруви раиси Тойоо Гётенни қабул қилди.

· **ТОШКЕНТДА** «Марказий Осиёда хавфсизлик ва ҳамкорлик» мавзуидаги семинар кенгашда иштирок этувчи давлатлар ва халқаро ташкилотлар экспертларининг кенгаши бошланди.

· **МАМЛАКАТИМИЗ** Президенти Ислом Каримов Тожикистондаги коллектив тинчлигини сақлаш кучлари қўмондони генерал-лейтенант Валентин Бобрышевни қабул қилди.

· **ЎЗБЕКИСТОН** Республикаси Олий Мажлиси қарорига биноан август ойининг учинчи якшанбаси «Ўзбекистон Республикасининг ҳаво флоти куни» этиб белгиланди.

· **МАМЛАКАТИМИЗ** Президентининг Фармони билан Комилжон Раҳимов Ўзбекистон Республикаси бош вазирининг ўринбосари этиб тайинланди.

Ўлкамизда олтин куз бошланиб, боғ-роғлар болга тўлмоқда. Бободеҳқон меҳнати билан етиштирилган ноз-неъматлар эл дастурхонига қут-барака киритаяпти. Янгиқўрғон туманидаги «Гулшан» жамоа хўжалиги соҳибкорлари бу йил 500 тонна узум, 700 тонна мева-сабзавот етиштиришга аҳд қилганлар. Меҳнат фахрийси Исмоил Мадумаровнинг ҳиммати ва куч-ғайрати билан хўжаликда ажойиб боғ барпо этилди. 2 гектар ерга экилган анжир, шотут, олма кўчатлари ҳосилга кирди.

Суратда: И. Мадумаров ва хўжалик раиси Б. Хўжамбердиев галдаги ишлар хусусида суҳбатлашишмоқда.

Касаба уюшмаларида

ЖИЗЗАХДА вилоят тадбиркорлар касаба уюшмаларининг семинар кенгаши бўлди. Унда бошланғич туман, шаҳар касаба уюшмаси қўмиталари раислари, тармоқ касаба уюшмаси фаоллари қатнашдилар. Сўзга чиққан нотиқлар тадбиркорларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоялашни кучайтириш лозимлигини уқтирдилар.

Семинар-кенгашда республика тадбиркорлар касаба уюшмаси Марказий Кенгаши раиси ўринбосари Ч. Шодиев тармоқ касаба уюшмалари олдида турган вазифалар тўғрисида нутқ сўзлади.

А. ЭРГАШЕВ,
«Ишонч» мухбири.

ХОРАЗМ вилояти касаба уюшмалари кенгаши пахта йиғим-терими даврида пахтакорларга шарт-шароитлар яратиш, уларнинг меҳнатини моддий ва маънавий рағбатлантириш учун бир қатор тадбирларни ишлаб чиқди. Хонқа, Янгиариқ, Хива туманлари касаба уюшмалари юқоридаги тадбир асосида маблағ ажратди. Пахтакорлар дастлабки беш кунлик учун терган пахталарига яраша пулни ўз вақтида олдилар.

Бу йил вилоятда пахта, йиғим-терими йилдагидан 20 кун илгари бошланди. Вилоятнинг она-ватанга пахта топшириш режаси 20 фоиздан ошиб кетди.

Ш. АҲМЕДОВ,
«Ишонч» мухбири.

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши Раёсатида

ҲОРМАНГ, ПАХТАКОРЛАР!

Мамлакатимизда «оқ олтин»ни йиғиб олиш учун оммавий кураш бошланиб кетди. Республика иқтисодиёти, халқ фаровонлиги кўп жиҳатдан шу йилги йиғим-терим мавсуми натижаларига ҳам боғлиқ.

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши раёсати касаба уюшмаларини 1995 йил пахта йиғим-теримида фаол қатнашишга даъват этиб махсус қарор қабул қилди. Қарорда касаба уюшмалари Қорақалпоғистон Республикаси кенгаши, вилоят кенгашлари, агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшма қўмиталарига маҳаллий бошқарув органлари, хўжалик раҳбарлари билан мустаҳкам ҳамкорликда пахта йиғим-теримида банд бўлган фуқароларга нормал меҳнат, маиший ва дам олиш шароитларини яратиб бериш, техника хавфсизлиги қоидаларига қатъий риоя этилишига эришиш тавсия этилади.

Меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашда, ўрнак кўрсатган пахтакорларни моддий ва маънавий қўллаб-қувватлашда касаба уюшмаларининг амалий кўмаги муҳим эканлигига эътибор қаратилди. Пахта йиғим-терими иштирокчилари ва қишлоқ аҳолисига тиббий хизмат кўрсатиш, уларни озиқ-овқат маҳсулотлари ва зарур моллар билан таъминлаш масалаларини тезкорлик билан ўз вақтида ҳал этиб боришга алоҳида аҳамият бериш даркор.

Қарорда, шунингдек, пахтакорларнинг яшаш жойларига бевосита яқин бўлган дала шийпонларида, маданият саройлари ва уйларида бадиий ҳаваскорлар концертлари, кинофильмлар намойишини уюштириш, касаба уюшмалари моддий-оқартув муассасалари кучи билан кутубхона хизматини жорий этиш топширилди.

МУЛК ЭГАСИНИ ТОПСИН

Мамлакатимизда амалга оширилаётган чуқур иқтисодий ислоҳот суръатлари кўп жиҳатдан Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш қўмитаси ҳамда унинг жойлардаги бошқарма ва бўлимлари фаолиятига боғлиқ. Қаерда бу соҳа ходимлари кенг доирада ва оқилона иш олиб бораётган бўлишса, ўша ерларда хилма-хил мулк шакллари пайдо бўлиб, республикамиз иқтисодиёти тараққиётида муҳим ўзгаришлар бўлишига эришилаяпти.

Тошкент шаҳар фаолларининг 1995 йил биринчи ярим йиллик якунига бағишланган йиғилишида мулкчилик шаклининг ўзгариши, бозор муносабатларининг ривожланиши, қимматли қоғозлар бозорининг шаклланиши, иқтисодиётдаги таркибий ўзгаришлар, истеъмол бозорининг моллар билан тўлдирилиши, аҳолининг турмуш даражаси, экспорт имкониятлари таҳлил этилиб, Давлат мулки қўмитаси пойтахт бошқармаси фаолиятидаги ижобий силжишлар таъкидланди. Мухбиримиз бошқарма бошлиғи Ў. А. Абдулхаиров билан суҳбатда бўлиб, тўпланган тажриба ва ечимини топаётган ва топиши керак бўлган муаммолар хусусида гапириб беришини илтимос қилди.

— Мулкни хусусийлаштириш — кимошди савдолари ва танловларни ўтказиш, хусусийлаштирилган савдо ва маиший хизмат кўрсатиш корхоналарини уларга тегишли бўлган ер майдонлари билан бирга сотиш ҳамда мулкчилик шаклини ўзгартириб, корхоналарни ҳиссадорлик жамиятларига айлантириш фаолиятимизнинг асосини ташкил қилади, дейди Ўткир Абзалович. — Булар бозор иқтисодиётининг кўп жиҳатдан асосий қирраларини акс эттиради.

Шаҳар бўйича кенг кўламда хусусийлаштириш ишлари амалга оширияпти. 1995 йил 6 ойи ичида режа бўйича 73 та корхона хусусийлаштирилиши керак эди. Амалда 88 та корхона хусусийлаштирилди. Шу билан бирга маҳаллий бошқарув органлари ҳокимликлари тасарруфида бўлган жойларни ҳам хусусийлаштириш ишларини қўшиб олиб бораяпмиз. Тошкент шаҳар ҳокимининг қарорига биноан 40 дан ортиқ шундай иншоот ҳақиқий эгаларига топширилди.

Бошқарма томонидан меҳнат жамоаларининг аризаси бўйича давлат дастуридан ташқари давлат мулки бўлган иншоотларни хусусийлаштириш ҳам олиб борилаяпти. 1995 йилнинг биринчи ярмида ҳаммаси бўлиб 434 та шу жумладан, давлат дастуридан ташқари 346 та иншоот мулкдорлар қўлига топширилди. Булардан 80 фоиздан ортиқроғи «Ўзбексавдо» ва «Ўзмаиший хизмат» уюшмалари тизимидаги ҳиссадорлик жамиятлари таркибидан чиққан жамоа корхоналаридир.

Тошкент шаҳрида хусусийлаштириш жараёни бошқарувнинг тармоқли ва ҳудудий органлари манфаатларини ҳисобга олган ҳолда ташкил этилган, чунончи иншоот хусусийлаштириш учун ариза бериш тармоқ идоранинг рухсати ва тавсияси билан амалга оширилади. Шу билан бирга иншоот ўзгартирилаётганда, у жойлашган жойда ҳокимиятнинг маҳаллий органида рўйхатдан ўтказилаётганда хусусийлаштиришнинг туман бўлимлари бошлиқлари номидан туман ҳокимлиги вакиллари қатнашадилар.

Кўчмас мулкни давлат тасарруфидан чиқаришнинг муҳим шаклларидан бири уни кимошди савдолари орқали ҳақиқий эгаларига топширишдан иборат. Бу борада Кўчмас мулк биржасининг Тошкент шаҳар бўлими билан ҳамкорлик ишимизда катта аҳамият касб этмоқда. Чунончи, биржа билан бирга 1995 йилнинг 1 ярмида 7 маротаба «кимошди» савдолари ўтказилди.

Савдоларда якка тартибда уй-жой қуриш ва абадий мулк қилиб қолдириладиган 59 та ер майдони билан бирга сотилди. Жами сотилган 89 та мулк қиймати — 32,298 минг сўмни ташкил этди.

Шаҳарнинг Шайхонтоҳур ҳамда Яккасарой туманларида хусусийлаштириш яхши бораяпти — дейишга асос бор. Уларда тажриба тариқасида 125 та корхона ҳиссадорлиқ жамиятларидан ажратиб олиниб, жамоа ва хусусий мулк эгаларига топширилди.

Ишимиздаги ижобий натижалар билан бирга қатор камчиликлар ҳам учраб турибди. Жумладан, ариза беришда тармоқ идоралари ёки уларга қарашли корхоналар томонидан камчиликлар, сансоларликларга йўл қўйилмоқда, натижада қайта ташкил этиш ёки хусусийлаштириш режаси бузилмоқда, хом — ҳали тўлиқ ишланмаган ҳужжатларни тақдим этиш ҳоллари ҳам юз беряпти. Бунинг натижасида хусусийлаштиришга берилган ариза қайтариб берилади. Яна бир муаммо — корхоналардан мулкни сотиб олиш учун маблағнинг етишмаслиги ёки умуман йўқлиги.

Бунда марказий ва тижорат банкларида мулкни сотиб олувчиларга қарз бериш фоизларининг юқорилиги дастлабки тўсиқ бўлса, иккинчи томонидан банклар билан ўзаро муносабатларни йўлга қўйиш тажрибасининг йўқлиги ҳам янги мулк эгаларини чўчитади. Яна бир чигалликнинг келиб чиқишига сабаб бўлади. Давлат мулки бўлган иншоотлар шакли ўзгариб янги корхоналарга айланганидан сўнг маҳаллий ҳокимликлар ва бошқарув органларининг ўзаро алоқада иш олиб бормасликлари туфайли уларнинг фаолияти устидан назоратнинг сусайиб кетиши мазкур корхона жамоалари имкониятларини чеклаб қўймоқда.

— «Кимошди» савдоларига қўйилаётган автотранспорт воситалари нега кўпинча сотилмай туриб қолаяпти?

— Амалдаги қонунлар асосида «кимошди» савдосида эскириш фоизи — 70 дан кўп бўлган автотранспорт воситаларига янги автомобилнинг бозордаги баҳосининг 25 фоизидан кам бўлмаган нарх белгиланади. Яъни бозорда янги автомобиль нархи 300 минг бўлса, шунга мутаносиб равишда «кимошди» савдосига қўйилган автотранспорт баҳоси — 75 минг сўм бўлиши керак. Чайқов бозорида эса, бундай автоуловлар нархи анча арзон. Табиийки, «кимошди» савдосидан кўра харидор учун бозор қулай. Мана шундай ҳолатни бартараф этиш борасида ўз таклифларимизни республика Давлат мулки қўмитасига жўнатганмиз. Тез орада масала ижобий ҳал бўлади деган умиддамиз.

— Яна қандай таклифларингиз бор? Очиқроқ тушунтириб берсангиз?

— Бизнинг фикримизча айрим қарор, қонун ва меъёрий ҳужжатлар бугунги давр талабларидан орқада қоляпти. Уларни қайта кўриб чиқиш лозим бўлади. Хусусан, Олий Кенгашнинг 1992 йил 2.07 даги 613-XII сонли қарорининг хусусийлаштиришни ман этадиган объектлар рўйхатига тегишли қисмини назарда тутяпман. Шу хусусда таклифимиз бор.

Патент хизмати корхоналарини хусусийлаштириш рўйхатига киритиш, шунингдек, йўловчиларни ташишни амалга оширадиган ташкилотларни босқичма-босқич хусусийлаштириш керак деб ҳисоблаймиз.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1995 йил 26.04 даги қарори билан савдо ва хизмат кўрсатиш соҳаси объектлари жойлашган ер участкаларини сотиш тартиби тасдиқланган. Бироқ унда ер ажратиш бўйича туман ҳокимликларининг қарорига асосан савдо жамоалари томонидан қурилган савдо ва хизмат кўрсатиш соҳаси иншоатлари жойлашган ер майдонларини сотиш масаласи ҳисобга олинмаган. Бу ерда ҳам тегишли аниқлик киритилиши даркор.

— Тошкент шаҳрида ҳиссадорлик жамиятларини ташкил этиш ва рўйхатдан ўтказиш қонун-қоидалари ҳақида ҳам тўхталсангиз?

— Давлат корхоналарини очиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятларига айлантиришнинг янги тартиби тасдиқланган. Бу тартибга биноан ҳужжатларни тайёрлаш анчагина соддалаштирилган. Бу ҳужжатлар корхона раҳбарининг буйруғи билан ташкил этилган ишчи комиссияси томонидан тайёрланади. Ишчи комиссияси томонидан тайёрланган ҳужжатлар тўплами экспертизага, бошқармамиз қошида ишлаб турган хўжалик ҳисобидаги Инвестициялар ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш марказига тақдим этилади.

Ҳужжатларда талабларга жавоб бермаслик ҳоллари аниқланса Давлат мулки қўмитасининг органлари зарур бўлган ўзгаришларни киритишлари мумкин. Ҳужжатлар экспертиза текширувидан ўтказилгандан сўнг ариза Бошқармамизда рўйхатга олинади, бу ерда белгиланган тартибда корхоналарни ҳиссадорлик жамиятларига айлантириш, жумладан, хусусийлаштириш режаси, эмиссия проспектини тасдиқлаш амалга оширилади. Корхонани хусусийлаштириш режасини тасдиқлаш, акцияларни чиқариш тўғрисидаги қарори эса эмиссия проспектини тасдиқлаш деганидир.

Ҳиссадорлик жамиятларини давлат рўйхатидан ўтказиш энг муҳим босқичдир. Муассислар қуйидаги ҳужжатларни тайёрлайдилар:

— Рўйхатдан ўтказиш учун ариза;

— тасдиқланган хусусийлаштириш режаси ва ҳиссадорлик жамияти Низомининг нусхаси улар қайта ташкил этилаётган корхона жойлашган туман ҳокимликларига тақдим этилади. Лекин акциялар чиқариш бўйича иш суст кетяпти. Масалан, жорий йилнинг 1 июнь ҳолати бўйича 114 та очиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятларидан тўрттасида нақдина турда акциялар чиқарилган. 13 та ҳиссадорлик жамиятлари бўйича нақдина акциялар босмахоналарга тайёрлаш учун топширилган, 8 та ҳиссадорлик жамиятларида акциялар босмахонага топшириш учун ишлар олиб борилмоқда. Акцияларнинг намуналарини тасдиқлаш ва акцияларни чиқаришни давлат рўйхатидан ўтказиш тўғрисида гувоҳнома бериш Бошқармамиз томонидан амалга оширилади. Галдаги муҳим вазифа — акциялар бозорини шакллантириш ва унинг таъсирчан ишланишини таъминлашга эришишдан иборат.

Бугунги кунда қуйидаги фонд дўконларидан акцияларни сотиб олиш мумкин:

— Миллий инвестиция фонди;

— «Вақт» миллий депозитарийси;

— «Тошкент» республика фонд биржаси;

— Давлат мулки қўмитаси қошидаги дўконлар.

Барча ҳиссадорлик жамиятлари эмиссияларининг проспектлари «Вақт» миллий депозитарийсидан рўйхатдан ўтказилиши керак. Шу йўл билан қимматли қоғозларнинг ягона Давлат Реестрини олиб бориш, шунингдек уларни ҳисобга олиш ва ҳаракатда бўлиши таъминланади. Хуллас, мамлакатимиз Президенти таъкидлаган иқтисодий ислоҳотларнинг 2- босқичи пойтахтимизда дадил одимламоқда. Бошқармамиз ва унинг жойлардаги ходимлари республикамиз иқтисодий тараққиётига муносиб ҳисса қўшиш учун бундан буён ҳам куч ғайратни аямаймиз.

Суҳбатдош:
Шомаҳмуд ШОБИЛОЛОВ.

Иқтисодиёт янгиликлари

ТОШКЕНТ қишлоқ хўжалигини ирригациялаш ва механизациялаш институтининг Урта Чирчиқ туманидаги ўқув-тажриба хўжалиги чорвачилик фермасида маҳсулот етиштиришни кўпайтириш чоралари кўрилмоқда.

Бу ерда ўрнатилаётган янги ускуналар фойдаланишга топширилгач, ҳар куни 500 килограммдан сут қайта ишланиб, қуюлтирилган сут, сариёғ, қаймоқ, сузма каби маҳсулотлар шу ернинг ўзида тайёрланади. Шундай қилиб, соғиб олинадиган сут тайёр маҳсулот сифатида фермага иқтисодий фойда келтирадиган бўлади.

Т. ҲАЙДАРОВ,
«Ишонч» мухбири.

ҚУВАСОЙДАГИ «Кварц» ишлаб чиқариш бирлашмасида меъморчилик ойнаси ҳамда енгил автомобиллар учун ойналар тайёрлаш цехи фойдаланишга топширилди. Республикада ягона бўлган мазкур корхона ҳар йили 10 миллион квадрат метр меъморчилик ойнаси ишлаб чиқариши мумкин. Бу эса мамлакатимиз иқтисодиётини ривожлантиришда муҳим аҳамият касб этади.

С. МАҲМУДОВА,
«Ишонч» мухбири.

ҒАЙБУЛЛА Усмонов сардорлигидаги «Туркистон» хусусий корхонасида ишлаб чиқарилаётган замонавий мебеллар, кўпгина халқ истеъмол моллари юқори сифати ва бежиримлиги билан ажралиб туради. Чунончи, 1, 2, 3, 4-хонали уйлар, меҳмонхоналар ва сауналарга мўлжалланган жиҳозлар, совға буюмлари Наманган шаҳрида тилга тушгани бежиз эмас.

Яқинда ана шу хил маҳсулотлар билан халқни янада кўпроқ таъминлаш мақсадида Дўстлик кўчасидаги «Қукат бозори» ҳудудида «Туркистон» савдо дўкони қурилиб, фойдаланишга топширилди.

Бу ерда мебель, озиқ-овқат, хўжалик моллари ва коммерция бўлимлари мавжуд. Иззатулла Абдуазизов, Улуғбек ва Ойбек Усмонов каби савдо ходимлари аҳолига намунали хизмат кўрсатишга интилмоқдалар. Тадбиркор ва уддабурро Ғайбулло Усмонов эса корхонанинг иқтисодий қувватини ошириш ташвишлари билан банд. Эллик нафар ишчи-хизматчиларнинг куч-ғайрати билан 20 хилдан зиёд маҳсулот ишлаб чиқарилаяпти. Энг муҳими, улар савдо пештахталарида туриб қолаётгани йўқ. Моддий манфаатдорлик ҳам шунга яраша.

Т. СУЛАЙМОНОВ,
«Ишонч» мухбири.

«Ўзбекистон темир йўллари» давлат ҳиссадорлик компаниясининг Фарғона темир йўли бўлими бу йил ўз ишчи-хизматчиларига 5500 тонна тошкўмир тарқатди. Имтиёзли тарзда улашилган бу кўмир нархининг 2 миллион 750 минг сўмини бўлим ўз ҳисобидан қоплади. Бундан ташқари ётоқда яшаган кишилардан фақат 25 фоиз ҳақ олинади, холос. Шу мақсадда ярим йилликда 210 минг сўм маблағ сарфланган. Ишчи-хизматчилар 73 минг сўмлик бепул йўл карточкалари билан таъминланганлар. Ишчи ошхоналаридаги таомларни арзонлаштириш учун 2,5 миллион сўм маблағ сарфланди. Шунингдек, темирйўлчиларга шахсий уй-жой қуриш учун 200 минг сўмдан ортиқ қарз пули берилди.

А. ДАМИНОВ,
«Ишонч» мухбири.

ЎЗБЕК АВТОМОБИЛСОЗЛАРИ ЕТИШИБ ЧИҚМОҚДА

(Давоми. Боши 1-бетда).

олдимизга қўйилган вазифани уддалаш — энг аввало — кадрларимизга, уларнинг иқтидори, малакаси ва масъулияти, қуйингчи, миллий ғурурига боғлиқ.

«Ўзавтосаноат» корхоналарида ишловчи кадрларни тайёрлаш масаласини ўйлаганда, юқоридаги мулоҳазалар ишимизнинг бош мезони қилиб олинди. Бу кадрлар ёш, ғайратли, билимга чанқоқ, техника сирларини чуқур эгаллашга иштиёқманд бўлиши кераклигини ҳисобга олиб, ишга танловлар орқали қабул қилиш лозим деб топилди. Танловга қўйилганларнинг касб маҳорати, чет тилини билиши ва унга бўлган лаёқати, малака ва билимини ошириб боришга муносабати махсус белгиланган баллар асосида баҳоланиб борилши йўлга қўйилди.

Чунончи, ўз соҳаси билимдонларининг синчков кўригидан ўтганлар гуруҳларга бўлиниб, биринчи навбатда уларга корейс, инглиз тилларининг энг зарур мулоқот ва техник атамалари ўргатилиши йўлга қўйилди. Ишга қабул қилинганлар чет элда, аниқроғи, Кореянинг ўзида касб ўрганиш ва малака ошириш чоғида зарур бўладиган қонун-қоидалар, тартиб ва йўл-йўриқлар билан таништирилди. Умуман, асосий иш жабҳаларида меҳнат қилувчи, яъни автомашина ишлаб чиқариш технологик занжирининг барча бўғинларида ишлаши керак бўлганларнинг ҳаммаси бевосита Корея Республикасининг «ДЭУ Паблик моторс» заводида касб-ҳунар бўйича ўқиб, малака ошириб, мустақил ишлаш кўникмасини ҳосил қилиб қайтишлари қонуний тартиб қилиб қўйилган.

Кореяга борувчи ишчи, муҳандис-техник ходимларни танлашнинг маълум тамойиллари шаклланганлиги ҳам ишимизнинг муваффақиятини таъминламоқда. Боя таъкидлаганимиздек, танлов йўли билан олинган ишчи, техник, муҳандислар, аввало, шу ернинг ўзида «ДЭУ Паблик моторс» ўқув маркази мутахассислари иштирокида икки ҳафта мобайнида ДЭУ автомобиллари конструкцияси, ишлаб чиқаришнинг замонавий услублари, заводдаги меҳнат интизоми бўйича махсус ўқувдан ўтадилар. Тингловчиларга асосий маълумотлар, ишлаб чиқаришга боғлиқ инглиз, корейс тилларидаги атамалар хусусида дастлабки кўникмалар бериш билан бирга, уларнинг жисмоний тайёргарлиги юқори даражада бўлишига эришиш вазифаси ҳам ҳал этилади. Масалан, 20 килограммли вазндаги юк билан 50 метрга тез юриш орқали умуртқа поғонаси кўрикдан ўтказилади. Кейин 100 метрга югуриб, 15 километрлик кроссда иштирок этиб, жисмоний чиниқиш мактабидан ўтиш талаб қилинади. Шу тадбирлар якунида корейс, инглиз тилларидаги асосий атамаларни ўзлаштириш натижалари бўйича тест синовлари ўтказилади. Шундан кейингина Кореяга борадиганлар рўйхати қатъий тузилади.

Бир ишчи, муҳандис, менежернинг шерикларимиз ҳузурида уч ой давомида ўқиб-ўрганиб, малака ошириб келишлари учун 3 минг АҚШ доллари, бир устанинг 9 ой мобайнида у ерда бўлиши учун 6400 АҚШ доллари сарфланади. Шунинг учун заводимизда ишлайдиган кадрларни танлашнинг юқоридаги анча-мунча талабчан тизими шаклланди. Компаниямиз ташкил топганидан буён ўн марта кадрлар танлови ўтказилди. Уларда 4600 нафар турли касб-ҳунар эгалари қатнашди. Шулардан 1640 ишчи-мутахассис турли синовлардан муваффақиятли ўтди.

Келгуси йил июнь ойигача Кореяда 1622 кишининг малакасини ошириш режалаштирилган. Ўзаро келишувларга мувофиқ 987 ишчи, 90 нафар уста, 104 муҳандис-менежерлар, 17 нафар таржимон ва бошқалар ўқиб келишлари керак.

Шерикларимиз ҳузурида ўқиш, малака оширишга танлаб олинган кадрларимиз чет элда ўзларини муносиб тутишлари, сарфланган харажатларни оқлашлари учун у ерда ҳам қатъий интизом ўрнатилган. Чунончи, улар дастлаб ўша ерда қайтадан тиббиёт кўригидан ўтказиладилар. Ўтган йили шундай тадбир натижасида 47 киши республикамизга қайтариб юборилди. Заводда ўрнатилган тартибни бузганлиги учун 6 киши Асакага қайтарилган, уч нафар уста ва беш ишчи малака оширишдан четлаштирилган. Шундай масъулият ва талабчанлик вазиятида ҳозиргача Корея республикасида 500 дан ортиқ ишчи ва мутахассислар малака ошириб келдилар. 650 киши у ерда ишлаб, билим ва малакаларини оширмоқдалар.

Корейс мутахассисларининг у ердаги кадрларимиз қобилиятига бераётган баҳолари биз танлаган йўл жуда тўғри бўлганлигини кўрсатиб турибди. Асакага ташриф буюрган Кореянинг «ДЭУ» компаниялари гуруҳи раиси Ким У Жун журналистларга ўз таассуротларини шундай баён этган:

«Асакадаги қурилишнинг жадал суръатлар билан бориши, қурилиш-монтаж ишларининг юқори сифатда бажарилаётгани бизни ҳайратга солди. Биз дунёнинг кўпгина мамлакатларида қўшма корхона ташкил этгандик. Лекин ҳеч қаерда қурилишнинг Асакадагидек жадал суръатлар билан боришини кўрмагандик. Шу боисдан завод учун зарур ускуналарни ўз вақтида тўлиқ етказиб беряпмиз.

Бугунги кунда ўзбек ва корейс ишчилари тайёрлаган деталлар ўртасида фарқ билинмай қолди. Биз ўзбекларнинг қўли гул инсонлар эканлигига ишонч ҳосил қилдик. Автомобилсозлик корхонаси қурилишидаги ҳамкорлик кутилган самарани беришига шубҳа йўқ».

Корея томони одамларимиз ишидан мамнун бўлиб, у ерда ўқиб, малака оширувчилар сонини 2 минг кишига етказиш ташаббуси билан чиқди. Албатта, бу таклиф корхонамиз ишга туширилиши яқинлашаётган бир пайтда биз учун ғоят қимматли.

Автомобилсозлик — мураккаб тармоқ. Шунинг учун ҳам мураккаб технологияларни ўзлаштириш, мураккаб бутловчи қисмларни тайёрлаш малакасини бир боришдаёқ эгаллаш қийин. Бинобарин, маълум тайёргарликдан ўтиб, ҳар жиҳатдан ўз қобилияти, иқтидорини намоён этганлардан 344 киши Кореяга иккинчи марта юборилади. Бу сафар улар ҳам ишлаб, ҳам ўқиб малака оширадилар ва уларнинг тайёргарлик даражаси жаҳон андозаларига тўлиқ жавоб берадиган бўлишига эришилади.

Чет элда миллий кадрлар тайёрлаш бўйича оз бўлсада тўплаган тажрибамиз бу ишнинг нақадар фойдалилигидан далолат бериб турибди. Аввало, биз ўз кадрларимизнинг қобилият ва имкониятлари ғоят кенглигини амалда билиб олдик. Улар фақат яхши шогирдгина бўлиб қолмай, у ерда маҳоратларини ҳам намойиш этишга муваффақ бўлдилар. Жумладан, муҳандисларимиздан Музаффар Мамажонов, Адҳамжон Отабоев, Шуҳрат Ашуровлар, устозларимиздан Назиржон Насриддинов, Муҳторжон Турсуновлар рационализаторлик таклифлари билан чиқиб, моддий тақдирланишга сазовор бўлдилар. Албатта, буларнинг ҳаммаси заводимиз келажаги ишончли қўлларда эканлигига қатъий ишонч кайфиятини туғдиради.

Иккинчидан, одамларимиз Корея Республикасида бўлган чоғларида Корейс халқи маданияти, урф-одатлари, анъаналари билан яқиндан танишиш имконига ҳам эга бўлмоқдалар. Улар ҳар икки халқ учун умумий бўлган катталарга ва ота-оналарга чексиз ҳурмат, ердан миришкорлик билан фойдаланиш, тежамкорлик фазилатларини таъкидлаш билан бирга ДЭУ корхоналаридаги илғор тажрибаларни, юксак технология, қатъий меҳнат интизомини ўзлаштириб, ўрганиб олишга интилмоқдалар.

Учинчидан, Кореяда бўлиб қайтган ишчи, мутахассисларимиз у ерда ўрганган тажрибаларини ватандош ҳамкасблари ўртасида кенг ёйишга, уларнинг ишга муносабатини бутунлай ўзгартириш, боқимандалик, лоқайдлик, танбалликдан халос бўлишга ундамоқдалар. Булар эса, яқин келажакда автомобилларни серияли тарзда кўплаб ишлаб чиқаришга киришадиган корхонамиз учун катта аҳамиятга эга.

Хуллас, Мустақиллик туфайли мамлакатимизда дунёга келаётган кенжа автомобилсозлик саноати билан бирга, илғор қарашлар, юксак профессионал маҳорат ва Ватан бахт-саодати учун астойдил меҳнат қила оладиган миллий автомобилсоз кадрлар армияси шаклланмоқда. Улар Ўзбекистоннинг буюк келажагини бунёд этиш учун курашнинг олдинги сафларида боришларига шубҳа йўқ.

Абдул Карим УМАРОВ,
«Ўзавтосаноат» корхоналари уюшмаси кадрлар бошқармаси бошлиғи.

ОИЛА БЮДЖЕТИ: ДАРОМАД ВА БУРОМАД

(15-дарс)

БОЗОР ИҚТИСОДИ ВА ҚЎШМА КОРХОНА

Қўшма корхона очиб фаолият юритиш ишбилармонликнинг муҳим туридир. Уни халқ хўжалигининг барча жабҳаларида ташкил қилиш мумкин. Қўшма корхона давлат ҳамда ишбилармонлар манфаатини бир-бирига боғловчи ўзига хос восита ҳисобланади. Бу жараён ҳамкорликнинг алоҳида шакли сифатида мустақил хўжалик фаолиятини юритишга асосланган.

Қўшма корхоналар бир томондан хорижий мулкдор, иккинчи томондан Ўзбекистон республикаси фуқароси мулкларини қўшиш орқали ташкил қилинади. Унинг таъсисчилари икки ва ундан ортиқ бўлиши мумкин.

Моддий ҳамда номоддий неъматлар ишлаб чиқариш, янги техника ва технология яратиш, қурилиш, савдо, транспорт хизмати кўрсатиш, моддий-техника таъминоти, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва уни қайта ишлаш қўшма корхоналар фаолиятида алоҳида ўрин тутади. Таъсисчиларнинг умумий мулки бунда ҳал қилувчи молиявий мезондир.

Қўшма корхона саноат тармоғи, жорий ёки хизмат кўрсатадиган савдо фирмаси шаклида бўлиши мумкин. Бундан мақсад Ўзбекистонга хорижий илғор техника, технология, замонавий бошқарув ҳамда ишлаб чиқариш усулларини олиб келиш, қўшимча молиявий-моддий ресурсларни жалб қилиш, ватанимизнинг экспорт имкониятини ошириш, ички бозорни сифатли халқ истеъмоли буюмлари билан тўлдиришдир. Республикамизда қўшма корхоналарнинг самарали ишлаши учун етарли даражада ҳуқуқий, иқтисодий, молиявий шароитлар яратилган.

Хорижий сармоядорларнинг барча ҳуқуқлари кафолатланган ва уларнинг мулклари давлат томонидан муҳофаза қилинади.

Қўшма корхоналар ўз фаолиятларини Ўзбекистон Республикасининг «Корхона», «Мулк», «Тадбиркорлик», «Банк», «Ташқи иқтисодий фаолият», «Хорижий инвестициялар» тўғрисидаги қонунларига мувофиқ равишда олиб борадилар. Бунда асосий эътибор қуйидаги масалаларга қаратилиши лозим:

— ягона илмий-техника сиёсатини ишлаб чиқиш ва унинг амалга оширилишини таъминлаш;

— маҳсулот ишлаб чиқариш истиқболини белгилаш, зарур молларга бўлган талаб-эҳтиёжни мунтазам ўрганиб бориш;

— корхонанинг иқтисодий алоқаларини кенгайтириш ва ривожлантириш, четга маҳсулот чиқаришни кўпайтириш.

Қўшма корхонани ташкил қилиш бир неча босқичдан иборат. Дастлаб хабарлар айирбошланади, ўзаро қизиқиш билдирилади, музокаралар ўтказилади, техник-иқтисодий далолатнома тузилиб, таъсис ҳужжатларининг лойиҳаси тайёрланади. Бу ғоят масъулиятли ишдир. Энг муҳими, хорижий шерикни топишда янглишмаслик лозим. Бунда чет эл фирмаларининг Ўзбекистондаги ваколатхоналари, хорижий мамлакатларнинг элчихоналари, «Тадбиркорлик» уюшмаси, Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлигининг амалий ёрдами ва маслаҳатларига таяниш мақсадга мувофиқдир.

Бўлғуси шерик аниқланганидан кейин икки томон бир-бирларининг молиявий-техник имкониятларини ўрганадилар. Ҳаётда шундай воқеалар ҳам бўлганки, бирор хорижий фирма вакили қўшма корхона очиш таклифини ўртага ташлаб уставдаги фонд ташкил қилингач, у пулни ўз манфаати йўлида ишлатиб, молиявий аҳволини яхшилаб олган. Бинобарин, бўлажак шерикнинг ишлаб чиқариш ва илмий-техник имкониятларини пухта ўрганиб, ана шундан кейин ҳамкорлик қилиш тўғрисида битим тузиш мақсадга мувофиқдир.

Қўшма корхона очишда унинг истиқболи, самараси, фойда-зиёни ҳисобга олиниши лозим. Бу масалада икки томоннинг қизиқиши изҳор қилинганидан сўнг, ўзаро муносабатларни аниқлаш, қўшма корхонанинг мақсад ҳамда вазифалари, қандай маҳсулот ишлаб чиқариш, ҳамкорлик қоидалари, маҳсулотни қаерда сотиш билан боғлиқ масалалар кун тартибига қўйилади.

У ёки бу ҳамкорликнинг иқтисодий мақсадга мувофиқлиги аниқ ҳисоб-китоблар ва экспертларнинг фикр-хулосаси билан тасдиқланса, янада яхши. Қўшма корхона ташкил қилганда, албатта, техник-иқтисодий далолатнома тузилиши керак. Бу муҳим масала бўлиб, айнан худди шу босқичда томонларнинг иқтисодий манфаатларини мувофиқлаштиришдек мураккаб муаммони ҳал қилиш жараёни бошланади.

Табиийки, ҳар бир корхона даромадни кўпайтиришдан тўла манфаатдор. Бунинг учун маҳсулот сифатини ва унинг нархини ошириш керак бўлади. Мулк эгаси маҳсулотни қанча қиммат сотишни истаса, уни шунча арзонга олишни хоҳлайди. Мўмай даромад эса ишлаб чиқаришга илғор техника, технология, қўшимча ресурслар, маблағларнинг жалб қилинишига кўп жиҳатдан боғлиқ.

Шунинг учун қўшма корхона фаолиятидан, илғор техника ва технологияни қўллашдан, ишчиларнинг малакасини оширишдан келадиган фойдани аниқ ҳисоблаб чиқиш керак бўлади.

Тажриба кўрсатаяптики, икки ва ундан ортиқ мамлакат мулкдорлари бирикиб иш бошласа, кичик ва ўртача қўшма корхоналарни 1-2 йил, узоғи билан 3-5 йилда қуриб битказиш ва жиҳозлаш мумкин. Энг муҳими, бунда вақтдан ва маблағдан ютилади.

Ҳозирги кунда Ўзбекистонда 2000 дан зиёд қўшма корхоналар ташкил қилинган. Фақат Тошкент шаҳрида уларнинг сони мингдан ошади. Қўшма корхоналарнинг кўпчилиги Хитой, Покистон, Ҳиндистон, Италия, АҚШ, Туркия, Германия, Франция, Жанубий Корея давлатлари билан ҳамкорликда тузилган. Булар ичида «Ўзбекинтерм», «ДЭУ» ва бошқалар самарали иш олиб бормоқда.

Қўшма корхонни ташкил қилиш шартларида Низомдаги фонд миқдори, томонларнинг улуши, қурилиш ишларини олиб борувчи фирмалар, молиявий манбалар кўрсатилиши лозим. Моддий-техника таъминоти, маҳсулотни сотиш, меҳнатга ҳақ тўлаш, солиқ, транспорт билан таъминлаш, суғурта масалалари оқилона ҳал этилса, фаолият юритиш осон кўчади.

Қўшма корхона таъсисчилари сарф-харажат миқдорини олдиндан ҳисоблаб чиқиб, унинг қайси қисми ўртага тикиладиган маблағ эвазигаю, қанчаси қарзга олинадиган пул ҳисобига қопланишини аниқлашлари керак. Қарзга олинадиган пул, унинг миқдори, муддати, тўланадиган фоизи, дастгоҳ, ускуналарга бўлган эҳтиёж, уларни сотиб олиш имкониятлари, ёлланадиган мутахассислар, ишчиларнинг сони олдиндан белгиланиши лозим. Низом фондининг миқдори корхона миқёсига боғлиқ. Яъни ишлаб чиқариш вазифаларини амалга ошириш учун етарли маблағ бўлиши шарт.

Қатнашчилар масаласига келсак, 3-4 та бўлса кифоя. Уларнинг сони ошиши билан имконият ҳам кўпаяди, албатта. Лекин бунда манфаатдорлик камайиши мумкин. Қатнашчилар кам бўлса, имконият чекланади, бироқ даромаднинг улуши ошиб, шерикчилик яхши самара келтиради.

Қўшма корхона очишда албатта нақд пул тикиш шартми?

Йўқ, шарт эмас. Кўпчилик хорижий ишбилармонлар мутлақо пул тикмай, қўшимча даромад олиш тажрибасидан фойдаланадилар. Бунга қуйидагича эришилади: корхона Низомидаги фонд кредит ҳисобига ташкил қилинади. Хорижий банклардан қарзни 5-7, кўпи билан 9 фоиз эвазига олиш мумкин. Корхона ишга тушгач, соф даромад банкдан олинган қарзни узишга сарф қилинади. Қарз тўлаб бўлингандан сўнг тушган фойда ўртада тақсимланади. Низомдаги фонд кредит ҳисобига ташкил қилинса, даромад тақсимотида барча шерикларнинг улуши тенг бўлиши керак.

Айрим ҳолларда хорижий шерик Низомдаги фонд миқдорининг кўпроғини, айтайлик 60-70 фоизини тўлашга розилик билдиради. Бунда тушган даромаднинг 60-70 фоизи уники бўлиши керак.

Юқорида айтганимиздек, Низом фондини яратиш учун пул тўлаш шарт эмас. Бино, ер, дастгоҳ, ускуна, жиҳоз ва фойдаланса бўладиган бошқа мулк шакллари билан қўшилиш мумкин. Бунда тикилган пулнинг қиймати белгиланиб, Низом фондидаги улуши аниқланади. Қўшма корхона таъсисчилари ўзаро муносабатларни амалга ошириш учун тегишли шартнома тузадилар ва имзо чекадилар. Таъсис шартномасида томонларнинг исм-шарифлари, қўшма корхона ташкил қилиш тўғрисидаги келишув аҳди, Низом фондининг миқдори, қатнашчилар улуши, соф даромадни тақсимлаш тартиби ва бошқаришга оид масалалар ўз ифодасини топади.

Қўшма корхона рўйхатдан ўтган кундан бошлаб фаолиятини бошлаган, деб ҳисобланади. Бунинг учун аввало Ўзбекистон Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлигидан рўйхатдан ўтиб, тегишли гувоҳнома олиш лозим. Ўзбекистонда қўшма корхоналар учун бир қатор солиқ имтиёзлари кўзда тутилган. Масалан, улар ишга тушган кундан бошлаб уч йил мобайнида солиқ тўлашдан озод қилинадилар. Солиқ ставкалари ҳам 10-15 фоиздан ошмайди.

Мабодо қўшма корхона хориждан хом ашё, бутловчи қисмлар, материал олиб келса, тайёр маҳсулотни хорижга олиб чиқаётганда бож тўловлари тўламайди. Умуман, муайян ишлаб чиқариш соҳасида самарали фаолият юритиш учун қуйидаги масалаларга жиддий эътибор бериш керак:

— Қўшма корхонани транспорт воситалари билан таъминлаш, тегишли юкларни ўз вақтида ташиб келтириш ҳамда олиб чиқиш учун зарур чораларни кўриш;

— юқори сифатли хом ашё, материалларнинг узлуксиз етказиб берилишига эришиш;

— ҳисоб-китоб ишларини ўз вақтида, бекаму кўст олиб бориш, жорий жараёнларнинг самарадорлигини таҳлил қилиш;

— жамоа таркиби ва ижтимоий сиёсатни шакллантириш (ишга қабул қилиш шартлари, меҳнатга ҳақ тўлаш, ишдан бўшатиш, меҳнат жамоасини яратиш);

— бошқарув маъмурияти билан таъсисчилар орасидаги муносабатларни такомиллаштириш ва унинг самарали ишлашини таъминлаш.

Ҳар бир оила хорижий шериклар билан қўшма корхона ташкил қилиб, ишбилармонлик билан шуғулланиши мумкин. Бунинг учун республикамизда барча шарт-шароит мавжуд.

Шуниси ҳам борки, қўшма корхонани бошқариш, унинг узлуксиз ишлашини таъминлаш чуқур билим ва тажриба талаб қилади. Хорижий шериклар билан иқтисодий ҳамкорлик қилиш оила нуфузини оширади. Муайян фаолият орқали халқаро миқёсларга чиқиш имконияти ҳам бор. Аҳил, тадбиркор оила учун қўшма корхона катта даромад манбаи эканлигини унутмайлик.

Абдуқодир ўғли АБДУСАДИР,
иқтисод фанлари доктори, профессор.

ФАЙЗЛИ ТАДБИР

Куни кеча Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасининг ҳовлиси файзга тўлди. Халқимизнинг кўзга кўринган адиби Алп Жамол хотирасига бағишланган анжуманга йиғилганлар бу қалам соҳибининг 80 йиллигини нишонладилар.

Уюшманинг раиси Жамол Камол сўз олиб, адибнинг ўзбек адабиёти ривожига қўшган ҳиссаси, айниқса ўзбек адабий миниатюра жанрини яратишдаги салмоқли ўрни ҳақида алоҳида тўхталди.

Маълумки, Республикамизда кенг фаолият кўрсатаётган «Алп — Жамол» ҳиссадорлик фирмаси бир неча ойлар илгари Алп Жамол номидаги мукофотни таъсис этиб, ўзбек ёзувчиларининг энг сара бадиий асарларига конкурс эълон қилган эди.

Бу анжуманда конкурс ғолиблари «Алп-Жамол» фирмасининг Фахрий Ёрлиқлари ва жаъми 200 минг сўм миқдорида пул билан мукофотландилар.

Учта биринчи 30 минг сўмлик мукофот халқ ёзувчиси О. Ёқубовга «Адолат манзили» романи учун, Эркин Самандарга «Тангри қудуғи» романи учун ва Ражаббой Рауповга «Осмоннинг эгаси» қиссаси учун топширилди.

Бир неча ёзувчилар 20 минг сўмлик иккинчи, 10 минг сўмлик учинчи ва 5 минг сўмлик рағбатлантирувчи мукофотларга сазовор бўлдилар.

Ҳар бир айтилган дил сўзларида Давлат мукофотлари қаторида илк бор таъсис этилган бу хусусий мукофот ижодкорларнинг руҳига-руҳ, ғайратига-ғайрат, илҳомига-илҳом бахш этибгина қолмай, балки ўзбек адабиёти ривожига муносиб ҳисса қўшиши таъкидланди.

Алп Жамолнинг дўстлари, шогирдлари, олимлар, ёзувчилар, санъаткорлар ёзувчининг фарзандларига, хусусан, «Алп-Жамол» фирмасига асос солиб, элимиз фаровонлиги учун залворли ишлар қилаётган ўғли Муҳиддин Асомиддиновга ва Ўзбекистон Ёзувчилар Уюшмасига миллатимизга хос бўлган одамийлик, саховат учун миннатдорчилик билдирдилар.

Маҳмуда МУҲАМЕДОВА,
«Ишонч» мухбири.

Тошкент тўқимачилик комбинатининг пардозлаш фабрикасида иш сифати ва самарадорлигига катта эътибор берилаяпти. Ички имкониятлардан оқилона фойдаланиш, меҳнат кишисига ғамхўрликни ошириш ютуқларни кўпайтиришда муҳим аҳамият касб этаётир.
Суратда: машинист-оператор Фарида ТОШМОНОВА.

МАҲСУЛОТ ВАЛЮТАГА СОТИЛАДИ

Халқ хўжалиги ишлаб чиқаришида саноатнинг улуши ошиб бораётганлиги, бу эса иқтисодий барқарорликни таъминлашда муҳим аҳамият касб этаётгани ҳаммага маълум. Асосий мақсад ҳам шу. Жондорликлар мавжуд хом ашёни қайта ишлаб, тайёр маҳсулотга айлантириш уни етиштиришдан кўра манфаатлироқ эканини тажрибада синаб келаяптилар. Бу борада улардан ўрганса арзийди.

Мисол учун сутни қайта ишлаш заводини олайик. У тумандаги кенжа корхоналардан бири бўлса-да, бозор синовларидан муваффақиятли ўтиб, истиқболга юз тутаяпти. Чет эллик ишбилармонлар билан ҳамкорликни йўлга қўйиш, илғор технологик жараёнларни ўзлаштириш ютуқлар гарови бўлаётир. Корхона жамоасининг саъй-ҳаракати билан суткасига 17-18 тонна сут қайта ишланиб, кундалик истеъмол учун зарур маҳсулотлар тайёрланаяпти. Илгари сариёғдан тортиб пишлоққача Бухоро шаҳридан ташиб келтирилган бўлса, энди бундай оворагарчиликка ҳожат йўқ. Сарф-харажатлар икки ҳисса камайди. Манфаатдорлик ҳам шунга яраша. Талаб-эҳтиёжга қараб, туман марказидаги фирма дўконларига ҳар куни қаймоқ, сузма, бринза каби 5-6 хил маҳсулот чиқарилади. Аксарияти қадоқланган. Бу, шубҳасиз, аҳоли учун катта қулайлик туғдиряпти.

Корхонада кўп эмас, 28 киши меҳнат қилади. Акбар Аҳмедов, Элмурод Саломов, Ҳайдар Саидов, Жамшид Каримов каби илғорлар ўз ишларига масъулият билан ёндошиб, мўл-кўлчилик яратиш йўлида кечаю кундуз тиним билмай меҳнат қилаяптилар. Маҳсулот сифати, таннарх, тозаликка эътибор катта. Ойлик маош 750-800 сўмни ташкил этаяпти. Бошқа турдош корхоналарга қиёслаганда, бу ёмон кўрсаткич эмас. Доимий изланиш, меҳнат жараёнларини такомиллаштириш ўз самарасини бераяпти. Яқинда иккиламчи маҳсулот — сут зардобидан казеин олиш йўлга қўйилди.

— Биз казеинни валютага сотишни мўлжаллаяпмиз, — дейди корхона раҳбари Рустам Турсунов. — Мақсад жамоа хазинасини бойитиш, ходимларнинг моддий манфаатдорлигини оширишдир. Хорижнинг ўзидаёқ ҳамдўстликдаги мамлакатлардан кўплаб буюртмалар олдик. Айниқса, россиялик ишбилармонлар бизнинг маҳсулотга қизиқиш билан қарашаяпти. Улар билан манфаатли шартнома тузиб, иқтисодий ҳамкорликни йўлга қўйиш ниятидамиз. Тўкинчилик, маъмурчилик осмондан тушмайди, албатта. Уни ўз қўлимиз билан яратишимиз лозим.

Рустам Турсунов салкам йигирма йилдан бери шу соҳада хизмат қилади. Жондорликлар уни жонкуяр мутахассис, тиниб-тинчимас раҳбар сифатида яхши билишади. Тумандаги мавжуд 14 та хўжалик билан шартнома тузилган. Ҳар куни икки маҳал сут келтирилади. Туман эҳтиёжидан ошиқча маҳсулот вилоят аҳолисига сотиляпти. Зеро, озиқ-овқат мўл-кўллигини таъминлаш, савдо пештахталарини тўлдириш учун куч-ғайратларини бирлаштириш корхона жамоасининг қутлуғ ниятидир.

Албатта, барча соҳада бўлгани каби бу ерда ҳам иқтисодий муаммолар, қийинчиликлар йўқ эмас. Улар ўз ижросини кутиб турибди. Тажриба кўрсатадики, маҳсулотни чиройли қадоқлаш унинг сифати ва харидоргирлигини оширишда муҳим аҳамиятга эга. Корхона эса бугун худди ана шундай бежирим замонавий қадоқлаш жиҳозларига муҳтож. Улар катта харажат эвазига республиканинг турли бурчакларидан ташиб келтирилаяпти. Ёнилғи, эҳтиёт қисмлар камчил. Шундай бўлса ҳам корхона жамоаси мавжуд қийинчиликлар олдида томошабин бўлиб туришгани йўқ. Улар бозор шароитида кўп нарса шахсий ташаббус, интилиш ва тадбиркорликка боғлиқлигини яхши билишади. Шу боисдан ғайрат камарини боғлаб, ички имкониятларни излашяпти. Изланганга толе ҳамиша ёр.

Носир ТОШЕВ,
«Ишонч» мухбири.

ОЛМА ОҒИЗГА ТУШМАЙДИ

ЁКИ АНДИЖОН «НИТРОН» ЗАВОДИДАГИ МУАММОЛАР ХУСУСИДА

Бозор иқтисодиётининг асосий шартларидан бири дунё талаблари даражасида маҳсулот ишлаб чиқариш, рақобатда енгилмаслик учун изланиш, тажриба орттириш, янгиликни тез илғай билишдир. Шунда яшаш, ишлаш, катта миқёсларга чиқиш осон кўчади. Андижон «Нитрон» заводидаги бугунги ташвишли ҳолатни кузатиб, шулар хаёлимдан кечди.

80-йилларда корхона бутун Иттифоққа машҳур бўлган. 30 дан ортиқ корхона унинг маҳсулотларини талашиб-тортишиб олган. 1990 йили заводни кенгайтириш, ишчилар сонини 1000 нафардан 3200 нафарга етказиш учун 6 қаватли янги бино қурилиши бошланди. Аммо бу ҳақда кейинроқ... Ҳозир корхонада 170 киши ишлайди. Дераза тутқичи, стол чироғи, ўлчов метрлари ишлаб чиқаришяпти... Ажабланаяпсизми?

Тўппа-тўғри. Омборда уйилиб ётган дераза тутқичларини бир пайтлар махсус самолётда келиб олиб кетишарди. Муболаға меъёридан ошди, демоқчисиза? Бу ҳам тўғри.

Ўша машҳур, яъни собиқ Иттифоқда ягона саналган «Нитрон» заводи телерадиоаппаратуралар учун қаршилик асбоби (резистор)ни ишлаб чиқарарди-да. Бу эса, барча турдаги телевизорлар учун жуда зарур.

«Нитрон» ўшанда халқ хўжалиги учун керакли маҳсулот ишлаб чиқарган, урғу бериб айтаман, фақат ишлаб чиқарган, холос. Заводни эса асосан Марказдан туриб бошқаришган. Буюртма беришган, Андижонда бажаришган. Хом ашё қайғуси ҳам, маҳсулотни сотиш қайғуси ҳам деярли бўлмаган.

1992 йилдан бошлаб «Нитрон» резисторларини Россия олмай қўйди. Бу маҳсулотга талабгор корхоналар кўп бўлса-да, сотиб олишга уларнинг қуввати етмасди. Ҳамма жойда бозорнинг талаби бир, пулинг бўлса, чангалда шўрва. Акс ҳолда... Табиийки Андижондаги 6 қаватли янги бино қурилиши ўз-ўзидан тўхтади. Чунки қурилиш материаллари қиммат: ортиқча маблағ йўқ. Ҳап-пап дегунча завод омборида 25 млн. дона резистор матоҳи тўпланиб қолди. Ўтган вақт мобайнида шундан 3 миллионтаси сотилган, холос.

Қолгани ўз харидорини кутмоқда.

1993 йил охирларидан буён ишламаётган дастгоҳларнинг умри бекор ўтаётганига ачинасан киши.

Корхона раҳбарлари ўйлаб-ўйлаб, бир қарорга келишди. Халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарила бошланди. Дераза тутқичи, стол лампаси, ўлчов метрлари, ошиқ-мошиқлар... Аммо бу ҳам муаммони ҳал этолмади. Омбор ўша матоҳларга тўлиб кетган. Ишчилар бора-бора камайиб, 170 нафарга тушиб қолди.

Мулоҳазали одам дарров ўйлайди: Ҳозир «олма пиш-оғзимга туш» деб ўтирадиган замон эмас. Нега резисторларни сотиш, янги буюртмалар олиш учун ҳаракат қилинмади? Мустақил бўлганимиздан кейин нафақат собиқ иттифоқдош республикалар, балки дунёнинг барча мамлакатларига йўл очилди-ку? Албатта, ўз маҳсулотига бозор қидириш ҳам осон иш эмас. Халқ истеъмоли молларини ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш керак. Лекин буни асосий маҳсулотга қўшимча тарзда ишлаб чиқарса ҳам бўлади-ку. Олти миллион сўмлик дастгоҳларнинг бекор туриши инсофданмикин?

Мен бу саволларни завод бош муҳандиси Шукрулло Тулашев ва директор ўринбосари Рафиқжон Сотиболдиевларга бердим. Уларнинг жавоби қуйидагича:

— Начора, бозор иқтисоди туфайли нарх-наво ошгач, доимий харидорларни йўқотдик. Ҳозир уларнинг ўзларида ҳам аҳвол яхши эмас. Буюртма бўлмагач, резистор ишлаб чиқаришни тўхтатдик. Ҳамма кучни халқ истеъмоли моллари тайёрлашга қаратдик. Табиийки, анчагина иш ўринлари қисқарди.

— Дераза тутқичлари бир омбор бўлиб турибди. Хазинангиз ҳам бой эмасдир, ҳарқалай?

— Лекин сотиб турибди, - дейди Ш. Тулашев бамайлихотир. Кислород ишлаб чиқаряпмиз, қурилиш ва тиббиёт соҳалари учун. Аккумлятор блокларидан ҳам маблағ тушиб турибди. ЎзДЭУ учун 7 хил майда деталга буюртма беришмоқчи. Ўзлаштириб олсак, ёмон бўлмайди.

— Аввалги маҳсулотларни ҳалиям бўлса сотиш мумкиндир? Ахир 22 миллион резистор 7 миллион пул дегани-ку?!

— Орадан уч йил ўтди, ахир. Телевизорлар янаям замонавийлашиб, бизнинг маҳсулот эскириб қолди. Энди сотиш қийин.

Чунки 11 ойда резисторлар ўзининг пайвандланиш хусусиятини йўқотади, икки йилдан кейин эса мутлақо яроқсиз ҳолга келиши мумкин.

— Дастгоҳлар-чи? Уларга мулк солиғи тўланса керак?

— Албатта, бир миллион сўмлигини ҳисобдан чиқарганмиз, тегишли ташкилотларнинг рухсати билан. Қолганига катта миқдорда солиқ тўлаймиз.

Мана, сизга мутасадди раҳбарнинг иқрори! Бозор муносабатлари шароитида уддабурро, зийрак, изланувчан бўлмаслик ишга фақат зиён етказади. Мен бош муҳандис билан узоқ суҳбатлашдим. Қурилиши чала биноларни, завод ҳудудини айландик. Унинг айтишича, агар ўша 6 қаватли бино битса, Андижон электр двигател заводи билан ҳамкорликда кир ювиш машиналари ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш мумкин. Таассуфки, ҳозирча — бу фақат хом хаёл. Бундан уч йил аввал 50 фоизи битган бино қурилишини тугаллашга маблағ йўқ.

— Балки дастгоҳларни яна ишга туширган маъқулдир. Ахир қайлардадир телевизор заводлари фаолият кўрсатаяпти-ку. Ҳеч бўлмаса харидоргир бошқа маҳсулот ишлаб чиқаришга мослаштирса бўлмайдими?

— Биласизми, бунинг сира иложи йўқ. Резистор тайёрлаш заргарона иш. Ноёб винтлар, ингичка симлар, бошқа хил деталлар керак. Телевизорларга келсак, биз чиқарадиган маҳсулот бугунги талабларга жавоб бермайди. Хорижда, масалан, Япония ва Жанубий Корея саноатчилари анча илгарилаб кетишган. Тошкентдаги «Баҳор», «Семург» телевизорлари корхонаси эса жуда кичик. Бизнинг бир ойлик маҳсулотимизни 1-2 йил ишлатади. Республикамизда каттароқ телевизор заводи қурилмагунча ҳеч нарса қилолмаймиз. Демак, дастгоҳларни юргизишдан наф йўқ.

— Ундай бўлса дастгоҳларни сотиш керакдир?

Бош муҳандис жим қолди. Ҳақиқатан ҳам бу осон иш эмас. Ўшандай мард топилганда ҳам тайёр пул қани? «Ўзэлтехпром» ассоциацияси раҳбарлари (бошлиғи Ҳусниддин Тожиев) корхонада вужудга келган муаммони бартараф этишга кўмаклашиш ҳақида жиддийроқ ўйлаб кўрсалар, чакки бўлмасди. Ишчилар ўртача 600-700 сўмдан маош олишяпти, холос. Уларни ижтимоий ҳимоялаш, шарт-шароит кўнгилдагидек эмас. Завод ошхонасига чала қурилиш орқали чуқур хатлаб, тупроқ кечиб ўтилади. Бу ердаги тозалик ҳолати санитария қоидаларига зид. Ивирсиган қўл ювиш мосламаси (раковина)га қарабоқ иштаҳа «гиқ» бўғилади.

Бир чеккада ювуқсиз коса-товоқлар. Биз ошхонага кирган куни ошпаз Араббой Исроиловдан «Бугун неча киши тушлик қилди?» деб сўрадик. «Чамаси 15-20 киши келди» деган жавобни олдик. Таомлар сифати мақтагудек эмас. Атрофдаги синиқ столлар ағанаган, қай бири устма-уст тўнкарилган. Аҳвол шундай бўлгач, бу ерга ким ҳам кирарди?

Ҳаммасига сабаб маблағ дейишди. Бозор муносабатлари даврида эса ҳеч ким маблағни осмондан ташламайди. Бирдан-бир чора — янада тадбиркорроқ, изланувчанроқ бўлиш, ишни оқилона ташкил этишдир. Шу кунда завод директори Азим Маликов бошқа вазифага ўтган. Янги келадиган раҳбарни эса катта иш, катта ташвишлар кутмоқда...

Замира РЎЗИЕВА,
«Ишонч»нинг махсус мухбири.

Одамийлик сабоқлари

МУҲАББАТ НАФОСАТИ

Мана истиқлол, ҳуррият шабадаларидан баҳраманд бўлиб яшаётганлигимизнинг тўртинчи йили ҳам ўтиб бормоқда. Бу йилларнинг ҳар бир куни, ҳафтаси, ойи, йили биз учун ниҳоятда қадрли ва мазмунлидир. Аллоҳ Таолло бизни бу кунларга етказганига ва бу кунларни кўриш насиб этганига чексиз шукроналар айтамиз.

Мамлакатимизда, алҳамдулиллоҳ, тараққиёт, юксалиш бошланди. Кенг кўламдаги завод-фабрикалар, қўшма корхоналар, фирмаларнинг бирин-кетин битаётганлиги, ишга тушаётганлиги тараққиётимиз одимларидан биридир. Шу билан бирга қадриятларимиз тикланиб бораяпти. Бидъат амаллар, урф-одатларимизга ғайри бўлган одатларга барҳам берилмоқда. Бугунги суҳбатимизда инсон учун энг қадрли, истиқлол юртининг фуқаролари учун ниҳоятда зарур ҳисобланган ўзаро ҳурмат, муҳаббат, иззат, ўзганинг манфаатини ўз манфаатидан устун қўя билиш ҳақида фикр юритамиз. Фарзандларни шу йўсинда тарбиялаш, комилликка эриштириш йўлида катта вазифани бошлаган бўламиз. Одамийлик асоси ҳам, инсонпарварлик, халқпарварлик, ватанпарварлик асослари ҳам инсоннинг-инсонга муҳаббати замирида вужудга келади ва бундай одам муҳтожларга, камбағалларга, мискинларга бепарво бўлолмайди...

Қурайшлик бир киши сафардан қайтаётиб йўл ёқасида ўтирган, замона зайили билан оёқдан қолган, ҳасталик ҳолдан тойдирган бир аъробийнинг ёнидан ўтди. У қурайшликка қараб: «Эй биродар, ҳолимга раҳминг келсин, ёрдамингни дариғ тутма», — деди. Қурайшлик хизматкорига: «Ёнингда қолган пулнинг ҳаммасини унга бергин!» — деган эди, хизматкор аъробийнинг олдига тўрт минг дирҳам тўкди. Аъробий ўрнидан турмоқчи бўлдию, кучи етмагач, ўксиб йиғлаб юборди. Буни кўрган, қурайшлик: «Нега йиғлайсан, берган нарсамиз озлик қилдими?» — деб сўради. У жавоб қилди: «Йўқ билъакс, сендек саҳоваткор зотни ер ютишини ўйлаб йиғламоқдаман».

Абдуллоҳ ибн Амир Холид ибн Ақабадан бозор яқинидаги ҳовлисини 90000 дирҳамга сотиб олди. Ўша куни кечаси у Холиднинг болалари йиғлаётганини эшитиб: «Уларга нима бўлди?» — деб сўраганида, «Ҳовлиси сотилганига йиғлаяптилар», — деди. Шунда Абдуллоҳ хизматкорига буюрди: «Эй ғулом, бориб айт, пул ҳам, ҳовли ҳам уларга бўла қолсин». Бу воқеа инсоннинг инсонга, катталарнинг кичикларга бўлган Аллоҳ Таоллонинг розилигини тилаб билдирган муҳаббатларидир.

Пайғамбаримиз Муҳаммад Мустафо Саллолоҳи Алайҳи вассаллам «Қиёмат куни бир мақом бор, у мақомдаги одамларга ҳатто пайғамбар ва шаҳидлар рашк қиладилар. Ҳамма қиёмат даҳшатидан қўрқиб турганларида у одамлар нурли курсида қиёмат ваҳшатидан озод ҳолда ўтирадилар. Улар у дунёда фақат Аллоҳнинг розилиги учун дўст тутинганлар», деб марҳамат қиладилар.

Бу ҳадиси муборакни эшитиб саҳобалардан бири келиб: «Эй Абу Ҳурайра, кел иккаламиз Аллоҳ йўлида, Аллоҳ розилиги учун қиёматли дўст тутинамиз», — деди. Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳу: «Сен бу дўстликнинг шартларини биласанми? — дедилар. — Баён этгин шартларини». Дўст тутинмоқчи бўлган саҳоба: «Мен розиман дейишим билан сен ўзингнинг молу дунёингни, хожалигингни менинг молу дунёимдан, хожалигимдан кўп билмайди» — дея оласанми дедилар. Абу Ҳурайра Р. А.: «Агар шунга рози бўлсанг, сен билан Аллоҳ йўлида дўст тутинамиз» деганларида, бу саҳоба «Мен ҳали бу мақомга етиб келмабман», — деди. Абу Ҳурайра: «Боравер биродар, қачон шундай мақомга етганингда келасан дўст бўлгани», — дедилар.

Азизлар! Бу мақом қандай мақом? Бу мақом гарчи ўзи муҳтож бўлсада, ўзга биродарининг манфаатини ўзиникидан устун қўймоқликдир. Ўз молу дунёсининг барча турларини шу қисматлик дўстининг тасарруфига топширишдир. Келинг, бир ўйлаб кўрайлик, биз ёруғ дунёга келиб шундай бир азиз дўст топдикми? Ўзимиз бир дўстимизнинг манфаатларини манфаатимиздан устун қўйиб, ҳурматини бажо келтира оламизми? Орада бир-бирининг мансабидан, ёки ҳунаридан, ҳолатидан манфаатдор бўлмаган ҳолда холис дўст топа олдикми? Агар шундай дўстингиз бўлса, Парвардигорнинг муҳаббати сизга муборак бўлсин.

Жаноби сарвари олам Муҳаммад Мустафо С. А. В.: «Аллоҳнинг муҳаббати вожиб бўлади. Аллоҳ йўлида, Аллоҳнинг розилиги учун бир-бири билан муҳаббатлашганларга, зиёратлашганларга, дўст тутинганларга» деб марҳамат қилдилар.

Ривоят қилишларича, Шофий Мисрда ўлим тўшагида ётганида: «Ўлсам мени фалончи ювсин» деб васият қилган эканлар. Вафот қилганида мазкур кишига хабар беришибди. У етиб келиб, аввало Шофийнинг ҳисоб-китоб дафтарини сўрабди. Очиб қараса, Шофийнинг бировлардан етмиш минг дирҳам қарзи қолган экан. У бу қарзларни дарҳол зиммасига олиб, ўз ёнидан тўлабди ва «Мен уни ювиб қўйдим» дебди. Бу дўстнинг-дўстга мурувватти, саховатидир, меҳр-оқибат ифодасидир.

Ҳикоя қиладиларки, бир куни саҳовати билан ном қозонган Қайс ибн Саъд ибн Убода беморланиб қолди. Лекин ёр-дўстлари уни кўргани келишавермади. Шунда ажабланиб: «Нима бўлди экан», деб сўрабдилар. «Улар Сиздан қарзлари кўп бўлгани учун келгани уялаяптилар», — дейишди хизматкорлари. Шунда у: «Дўстларнинг йўлини тўсадиган мол-дунёга Тангрининг лаънати бўлсин!» деб, жарчини чақиртирди-да, унга буюрди: «Жар солиб айтгинки, кимда-ким Қайс ибн Саъддан қарздор бўлса, ҳозирдан бошлаб ҳамма қарзлардан озод!» Шундан кейин уни кўргани келганларнинг кўплигидан кечга бориб уйга одам сиғмай кетди.

Мана дўстларга муҳаббатнинг бир рамзи. Инсоннинг, дўстнинг дийдори ҳар нарсадан устун туриши керак.

Муҳаммад ибн Мункадир Ойша онамиз розийоллоҳу анҳонинг ходимлари бўлмиш Умма Даррадан ҳикоя қилишича, Муовия Ойша онамизга икки ҳалтада бир юз саксон минг ҳадя юборди. Ойша ул пулларнинг ҳаммасини бир товоққа тўкди ва одамларга улашиб берди. Кеч киргач, Умма Даррага «Эй жория, таом келтир!» деди. Ходима нон билан ёғ келтириб: «Бугун улашиб берган пулларингиздан ўзимиз учун бирор дирҳамлик гўшт сотиб олмадингизми», — деганда, улар шундай жавоб қилдилар: «Ёдимга солиб қўйганингда шундай қилган бўлар эдим».

Бошқа бир ривоятда шу воқеа баён қилиниб давом эттириладики, ўша куни Ойша Р.А. ўзларига нафл рўза тутган эканлар, эгниларида ҳам юпун эди. Аммо мўъмин, мўъминаларга муҳаббатни жаноби сарвари одам Муҳаммад Мустафо С.А.В. дан таълим олгандилар. Ўзни унутишлик ва ўйламаслик, атрофдаги муҳтожларга, мискинларга иноят бу қалбдаги иймоннинг кучлилиги ва мўъминнинг-мўъминга муҳаббатидандир.

Аллоҳ Таоло розилиги учун дўстлашиш, бир-бирларини зиёрат қилиш, хасталанганларни бориб кўриш, насиҳат қил, десалар насиҳат қилиш, акса урганда алҳамдулиллоҳ деса, жавоб бериш, бир-бирларини кўрганда саломлашиш, оламдан ўтсалар жанозаларида иштирок этиш бу мўъминларнинг бир-бирлари олдидаги бурчлари ва ҳақ-ҳуқуқларидир.

Эзгу инсоний сифатлар бугунги кунда истиқлол юртининг ҳар бир аъзоси учун ҳам ҳаво, ҳам сувдек зарур. Бу сифатларни ўзлаштирган элу улусда аҳиллик, бирлик, ҳамжиҳатлик, саҳоват, мурувват. саҳийлик, сабр-тоқат, иймон сайқал топади. Аллоҳ барчамизга рушду ҳидоят, одамларга сабру қаноат, юртимизга ҳамиша тинчлик, фаровонлик, тараққиёт ато этсин.

Зиёвиддин ЗАЙНИДДИНХОН ўғли
тиббиёт фанлари доктори, профессор.

КИТОБ ЖАВОНИНГИЗГА

ЯНГИ НАШР

Иқтидорли ёзувчи Ҳайдар Муҳаммаднинг «Ҳазилкаш шоҳ» номли янги сайланмаси мустақиллик байрами арафасида ёруғлик юзини кўрди. Мазкур сайланмадан адибнинг қўшиқлари, комедиялар, мусиқий драмалари, ҳажвия ва латифалари ўрин олган. Адибнинг асарлари кўпгина хонандалар, бастакорлар, режиссёрлар, театршуносларнинг эътиборини тортиб, оромбахш қўшиқлару, кўнгилли театр томошалари саҳналаштирилган.

Қуйида адибнинг янги асарларидан намуналар ҳавола этилаётир.

ВАТАН ЖИЛОСИ

Қўшиқларнинг дилбару жаранглиги бор бунда,
Қўшиқ янграр қирларнинг чаманлиги бор бунда.
Баҳор севган боғларнинг акси этган намоён,
Марғилоний атласнинг минг ранглиги бор бунда.
Қулунларнинг кишнаши садо берар тоғлардан,
Қимиз сузар косанинг минг ранглиги бор бунда.
Тонг шамоли пахтадан ипак тортар тор-тор,
Ҳар торила танбурнинг таранглиги бор бунда.
Қават-қават уйларга ой чиқади тирмашиб,
Олтин қўлли устанинг фаранглиги бор бунда.
Ҳайдар тинглар қўшиқнинг жаранглиги бор бунда,
Қўшиқ айтар элимнинг чечанлиги бор бунда.

ЎЗБЕГИМ, ЎЗЛИГИНГ МУБОРАК

Ўзбегим, эй халқим ўзлигинг муборак,
Минбарда ўзбекча сўзлигинг муборак.
Мустақил давлат деб овоз бердинг сен,
Қанотсиз халқингта парвоз бердинг сен.
Даврлар зулмида сози синганга
Бараллa куйлашга минг соз бердинг сен.
Тўла мустақиллик — ёруғ жаҳондир,
Ярим мустақиллик — ўксиз камондир.
Тўла мустақиллик олган халқларда
Кўнгиллар нурафшон эркин замондир.
Ёлғонлар замони ёлғонлади кўп.
Халқингнинг ошини ёвғонлади кўп.
Жоҳиллик тўқиган сохта фармонлар
Донолар бошини чавгонлади кўп.
Олис жигарларим, келинглар энди,
Шамсу қамарларим келинглар энди,
Кўкка кўтарайлик ўзбек диёрин,
Қуруқ ваъдалардан халқимиз тўйди,
Марказдан не деса ишонмай қўйди.
Дўстлик ниқобида бойлик тортқилаб,
Ғинг десанг, тил кесиб, кўзингни ўйди
Юз йиллар эркини йўқотган халқим,
Ишониб ишонмай юрмоқдадир жим.
Қувон! Ишон! Ҳайқир! Ҳайдар Муҳаммад,
Тик турсанг эркингни ололмас ҳеч ким,
Ўзбегим, эй халқим ўзлигинг муборак,
Минбарда ўзбекча сўзлигинг муборак.

ПЕШОНАГА ЁЗИЛГАНИ БЎЛАДИ

Кунларнинг бирида олийгоҳда бирга ўқишган икки дўст учрашиб қолишди. Бирининг қўлига туш билан «Замира» деб ёзилган эди.

Иккинчиси билимдонлик қилиб сўрай кетди:

— Соғлигинг яхшими, дўстим, Замирахон тинч-омон юрибдиларми?

Биринчи йигит қўлига «Замира» деб ёзилгани эсида йўқ.

— Ким у, Замира? — деб сўради ҳайрон бўлиб,

— Ҳа, келинпошшада, — деди дўсти.

— Ким биландир адаштиряпсан. Келинпошша Замира эмас, Гулнозахон, —деди.

— Ия, мана бу, қўлга ёзилгани бўлмадими?

— Йўқ, оғайни, пешонага ёзилгани бўлди.

ОҒИЗГА ТУШГАН КИТОБ

Бир шоир дўстига мақтанди:

— Китобим ҳали нашрдан чиқмасдан туриб оғизга тушиб кетди.

— Ия: ҳали босмадан чиқмаган китоб қандай қилиб оғизга тушади? - ҳайрон бўлди дўсти.

— Китобимнинг пулини олдиму хотинимга келтириб бердим, у тилла тиш қўйдириб олди.

БИР ШИНГИЛ ҲАНГОМА

— Ўзим ўйловдим-а, сен лақмани бу сафар ҳам тушириб кетишади, деб. Қайси гўрга олиб келдинг мени?! Шу хонани сотиб олиб бўладими? Турган-битгани ҳаммом-ку! На деразаси бор, на бўй-эни!

— Бир оз сабр қилсанг-чи! Бу ҳали лифтку!

***

Ўқитувчи дарс ўтяпти. Қўшни синфдаги шовқин-сурон унга ҳалақит бергани-берган. Тоқати тоқ бўлган ўқитувчи қўшни синфга отилиб кириб, энг зўр бақироқ ўқувчининг қулоғидан чўзиб ўз синфига олиб кетди. Қўшни синфдаги қий-чув бир зумда босилди. Бир лаҳзадан сўнг эшик тақиллади. Ичкарига қимтиниб-гина ўқувчи кирди:

— Ҳалима Хайрулаевна! Ўқитувчимизни қайтариб бера қолинг?!

***

Мебель фабрикасининг директори Париждан қайтди. Ундан дўсти сўраяпти:

— Хўш, таассуротлар қандай?

— Шундай қизларни кўрдимки, — дебди директор. — Ҳам гўзал, ҳам фаҳм-фаросати жойида. Бир куни кафеда ўтирган-дим, биттаси келиб ўтирволди. Мени француз тилида ҳеч балони билмаслигимни дарҳол фаҳмлади, десанг. Салфеткага бокалнинг суратини чизди. Мен унга ичимлик олиб бердим. Сўнгра рақсга тушаётган йигит-қизни чизди. Мен уни тангога таклиф этдим. Охири каравотнинг суратини чизса бўладими!

Наманган гуллар шаҳри деб бежиз айтилмаган. Айниқса, Наманган шаҳар боғига кирсангиз ўзингиз шоҳид бўласиз.

Анвойи гуллару, сайроқи қушлар, эҳҳе, кайфиятингиз кўтарилиб, эзгу ишларга интиласиз. Осмондек мусаффо кўллар ва ҳар хил балиқларни кўрасиз. Дам олиш сайилгоҳларида маза қиласиз. Ошхона, чойхона, музқаймоқ ва турли дам олиш аттракционлари хизматга тайёр. Айниқса, болалар учун ҳамма нарса муҳайё.

Сиз суратда рассом дизайнер Ҳамидулло Йўлдошев ва боғ директори Рустамжон Носировларни қизғин суҳбат чоғида кўриб турибсиз. Яна қандай ишларни режалаштирмоқдалар?

Т. Маҳкамов туширган сурат.

Най. Мўъжазгина мусиқа асбоби. Сирли-сеҳрли нолаю, оҳанглари ила одамзотни руҳиятлар оламига етаклайди. «Най» телевизион фильми най навосининг тантанаси-ю, халқ артисти Наби Ҳалиловнинг маҳоратини тараннум этади.

Атоқли олим, киношунос Ҳамидулла Акбаровнинг «Най» телефильми сценарийси бадиий бир асардек ўз оҳангига эга. Қуйида ундан бир парчани эътиборингизга ҳавола этамиз.

НАЙ

Эрта тонг.

Қуёш нурлари ҳали терак учини оқартиргани, унга қунганича йўқ. Сайроқи қушларнинг саҳар шовқини эшитилади. Куй, сеҳрли бир овозга тўлиб тошган жажжигина қуш ҳеч тиним билмайди.

«Най товуши» у билан баҳслашаётгандек. «Отмагай тонг» ва булбул нолиши бир-бирини тўлдирар, бирбирига сайқал берар экан-а!

Ўша боғи-роғда аста шабада эсади. Гулу ғунчаларнинг хушбўй ҳидлари атрофга таралади. Анбар отиб турган сон-саноқсиз атир гуллар чайқалиши фақат майин шабададан эмас. Найнинг навосидан ҳам. «Эй, сабо» деб нола қилаётган мана шу кичкинагина чолғунинг маст қилаётганидан.

Боғ узра парвоз қилиб кўрайлик.

Ўша куйни оламга таратаётган еллар бизни ҳам ўз қанотида узоқларга олиб кетсин. Боғлар тугаб дала-дашт, сўнгра чўлу-биёбон бошлансин. У ерларда ҳам найнинг овози тинмайди-ку! «Чўли ироқ» унинг учун яратилгандек.

Халқ артисти Наби Халиловнинг қўлида узун, ингичкагина новда. Ўрик дарахти новдаси. Уста оддийгина новдага ишлов бермоқда. Махсус ускуналар ила уни безайди. Икки стол атрофида нималарнидир ўйлаб юради. Сўнгра найнинг етти тешигидан бирига яна пардоз беради-ю, хиргойи қила бошлайди. Куйни найга солмоқчи бўлади. Чолғу ҳали тайёр бўлмагани сабабли овоз равон чиқмайди. Шундай бўлса-да, таниш оҳангни — «Мустаҳзод»ни илғаб оламиз.

Най қайта ишланаверади. У тобора чирой оча боради. Овози тиниқлашади. Наби Халилов ўзи яратган чолғу асбобига қараб завқланади...

Ниҳоят, найни созанда қўлида кўрамиз. «Ўрик гуллаганда» ашуласининг оҳанги тарала бошлайди... Ўрикзорнинг гўзал манзараси намоён бўлади.

Ўрикзор, у оппоқ гулга кўмилган. Осмону фалакдан бу манзарага бир назар ташланг. Ҳали нами кетмаган заминдан ер шарбатини эмиб юксалган, гўзал бир шаклга кирган сон-саноқсиз дарахтларнинг таналари қорамтиру, шохлари, нозик новдалари гул барглари ила безанган. Улардан кўзингизни узманг бир дам. Қулоқ ҳам солинг! Ҳа, илғаяпсизми сирли бир товушни, оҳангни, баҳор шовқинини?! Кўз илғамас, бироқ қулоққа ёқадиган ҳаво мавжлари мана бу ўрик дарахти танасига ҳам сингиб кетаётгандек.

Новдадан новдага сакраб, борлиққа сайроғини таратаётган қушларнинг шовқинига, аста оқаётган сувнинг жилдирашига ҳам маст бўлгандир у!

Ўрик дарахти. Бу гал у кўмкўк либосда. Мевалари офтобда йилтираб, кўзни қамаштиради. У танасини шабадага, қуёш нурига тутиб турибди. Ҳали қушларнинг «вижир-вижири» тинмаган. Бундай дамда найнинг ўйноқи садолари табиат қўйнидаги яшил дарахтга, унинг ҳолатига тавсиф бергандек...

Найда «Чўли ироқ» янграса жим бўлиб қоламиз. Сукут сақлаб осуда дамларни эслаймиз. Ўтмишни эслаб ўкинамиз ҳам. Лойқа сувлар тиниб, тагидаги оқ-қора тошлар кўриниб қолганда бизнинг дарахтимиз аввал бир-икки, сўнгра кўпдан кўп баргларини пастга-она замин бағрига ташлай бошлади...

Ўзида овоз сирларини жамлаган, баҳор чиройини, ёзнинг тўкин кунларию, кузнинг салқин шабадасини сукут сақлаб кузатган бу ноёб дарахт — ўрик дарахтини уста нечоғлик ардоқлашига қойил қолмай иложингиз йўқ.

Наби Халилов. Беқасам тўн, чуст дўппида.

У гоҳ дурадгор, гоҳ уста, гоҳ созанда, гоҳ эса хонанда бўлиб кўринади. Ахир у ўша биз севган, меҳр қўйган дарахт новдасига ишлов бермоқда! Унинг чолғусида бирорта «тил», товуш чиқазадиган ускуна йўқ аслида. Шу мўъжазгина асбобга жон ато этишнинг ўзи бўладими?

Най бўзлаяпти. «Қаламлар», «Кўзлари қаро муҳаббат» куйларида нечоғлик жозиба ва гўзаллик бор! Қаранг-а: борлиқни сеҳрлади куйди. Бизнинг ошиқ йигитни ҳам, у най навоси ила севги, муҳаббат, дил изтироблари, вафо ва садоқатдан сўзлайди.

Ошиқлар қадрлайди бундай дамларнинг лаззатини, завқини, сирини...

Табиат оғушидаги қиз. У байрам либосида. Лекин паришон кўринади. Ёр васлига ошиқади. Йигит хаёлидаги қиз бу. Унга илҳом берган маҳбуба. Шу ёр, шу сарв қомат, шу ўткир нигоҳ туфайли туғилган куй бу.

Қиз най куйига берилади. Узоқларга боқади. Беихтиёр ўша куй жўрлигида рақс тушa бошлайди...

Хроника кадрлари эски Тошкент манзараларидан тортиб, ҳозирги дамгача намоён бўлади. Трамвайда 10-15 йўловчи кўринади. Уларнинг оёқлари остига узуклар билан безатилган най фавқулодда тушади-ю, думалаб кетади. Ҳеч ким аҳамият бермайди. Трамвай бекатда тўхтайди. Йўловчилар тушади. Най қолаверади... Бироз ўтгач, уни нотаниш бир шахс олади-ю, ғойиб бўлади.

Хроника: Тошкент. Эски шаҳар, тор кўчалар, пастаккина уй ва деворлар. Мана бу ерда истиқомат қилган ўша найнинг эгаси Абдуқодир ота. Ривоят қилишларича, у ўн икки кеча-кундуз ўша йўқотган чолғусини излаган экан. Айтмаган, илтижо қилмаган одами қолмаган. Шаҳар аҳли найни топиб эгасига топширганида, Абдуқодир найчи қайта дунёга келгандек бўлган, дейишади. Мана бу фото-сурат ўша кунлари олинган. Бир нуқтага тикилиб турган, чуст дўппилик бу мўйсафиднинг очиқ, ёрқин чеҳраси қанчалик ёқимли, сирли, илҳомбахш!

Най, Абдуқодир отанинг қўли теккан, нафасидан баҳраманд бўлган ноёб асбоб. Уни синчиклаб кузатайлик. Тешиклари узуклар ила безатилган, уста меҳри билан йўғрилган. Унинг бир учи берк. Абдуқодир отанинг иссиқ нафаси текканида мўъжиза рўй берган: тенги йўқ куйлар таралган.

Най навосини яна бир бор тинглаб кўринг. Уни эшитиб завқ олаётганларни кузатиб боринг: тўй. Келин-куёв тўйхонага кириб келиши билан фотиҳа ўқилади-ю, навбат найга берилади. Сурнай ноласини най чалади. Ёшу-қари даврадагилар мириқиб тинглайдилар. Бу куйда узатилаётган қизнинг ноласи ҳам, келажак ҳақида ўйлаётган куёв тўранинг ширин орзуси ҳам, ота-онанинг қувончу изтироблари ҳам бор...

Шундай!

Куйга, ўйноқи оҳангларга, гўзалликка бойдир бу най!

Ҳамидулла АКБАРОВ.

Реклама ва эълонлар

Ўзбекистон Республикаси Қурилиш вазирлиги босмахонаси қуйидаги маҳсулотларни арзон нархларда сотади:

1. Барча турдаги бланкалар.
2. Табрикномалар (юбилей маросимлари муносабати билан).
3. Ҳисоб-китоб дафтарлари.
4. Гувоҳномалар.
5. Иш юритиш қоғозлари.

Шунингдек, ташкилот дурадгорлик елимларини харид қилади.

Манзилимиз: Торобий кўчаси, 3/а. (Яккасарой савдо маркази яқинида)
Тел: 55-38-01, 54-86-10, 54-86-28.

«ТОШШАҲАРЮКТРАНС» КОНЦЕРНИНИНГ 1-АВТОКОРХОНАСИ ҚУЙИДАГИ ХИЗМАТЛАРНИ
ТАКЛИФ ЭТАДИ:

Қудратли ағдарма машиналар пойтахтнинг қурилиш ва бошқа ташкилотларига хизмат кўрсатади. Унинг ҳайдовчилари сочма қурилиш материаллари — шағал, тупроқ, мармар парчалари, керамзит, асфальт ва ҳоказоларни тез ва унча қиммат бўлмаган нархларда ташиб беради.

Бу ерда кўмирни ташиб бериш учун ҳам буюртмалар қабул қилинади.

Бизнинг манзилимиз: Чиковани кўчаси, 14-уй.
Тел: 90-85-19.

«ПЛАТАН» кичик корхонаси қуйидаги маҳсулотларни пул ўтказиш йўли билан сотади:

ЮМШОҚ МЕБЕЛЛАР:
«Новинка», «Андрей» диван-кроватлари,

Офис диванлари, юмшоқ креслолар, айланувчи офис креслолар, ошхона ва кабобхоналар учун ярим юмшоқ стуллар, яна улар учун синчли столлар, ярим юмшоқ синчли курсилар.

Икки эшикли пўлат сандиқлар, 300 килогача юк кўтарадиган 4 ғилдиракли аравачалар, ярим кубометрли ҳажмдаги бетонқорғичлар, аралаш озуқа тайёрлаш учун донянчгичлар, минутига 16 банканинг оғзини ёпадиган мини автоматлар, гаражлар учун 0,5 тоннагача юк кўтарадиган механик телилар, ёғоч қирқадиган қўларралар, ёғоч ва тахта парчаси ҳамда қипиқларини ДСП усулида қайта ишлайдиган агрегатлар.

Бартер (Мавоза) йўли билан ҳам сотилиши мумкин бўлган маҳсулотлар: тахта, ёғочлар, 1,0-1,8 ммли, 2,5-3, Оммли тахталар, Ц 24-100-20 редукторлари, 14 ммли темир чивиқлар, 4х20, 4х25 ммли бурама михлар, 8 дан 16 ммли фанерлар, мебелларни қопловчи матолар, гобелен, чарм-винилислар, манзарали михлар, 10-нчи иплар, ишланмаган резиналар, 1600 ммли понасимон тасмалар, 28х25х2 тўртбурчак трубалар, ПП ЭБ 40 С 125х20х32 силлиқловчи ускуналар.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Червяков кўчаси, 64-уй. Телефон: (3712) 93-02-39, 93-08-11. Ички телефон: 1-35,6-05.

ҲИССАДОРЛИК ЖАМИЯТЛАРИ раҳбарлари, товар (мол) ишлаб чиқарувчилар, хусусий, кичик ва ўрта бизнес тадбиркорлари диққатига!

«Ўзулгуржибиржасавдо» уюшмасининг «Ўзкоммаишийсавдо» воситачи улгуржи савдо ҳиссадорлик жамияти қуйидаги хомашё ва материалларни сотади:

Эркаклар кўйлагибоп 3 хил газлама, эни 100 см. «Орзу» газламаси, арт Д—144 эни 100 см.

Сидирға гулли сочиқбоп газлама, арт Д-141 эни 100 см

Гулли полотнолар, арт Д—49 эни 80 см.

Дастурхонбоп газламалар, арт Д—107 эни 160 см.

Бўзнинг 3 хили, эни 180 смгача.

Читлар, арт Д— 6(32) эни 80 см.

«Беқасам» арт Д— 5,50 фоиз пахта ипидан тўқилган, эни 90 см. «Астарлик», арт Д— 189 100 фоиз пахта ипидан тўқилган, «Алак-рўмол» газламаси, 100 фоиз пахта ипидан тўқилган эни 80 см.

Паҳмоқ ва ярим жунли одеяллар, пахтали ёстиқлар.

Сурия тюл (нафис тўр парда)лари.

Кўрпа-тўшак комплектлари.

Мулоқот учун телефонлар: (3712) 41-19-60, 41-29-54.

Жамият шунингдек турли хил чинни идишлар, гилам буюмлар, газ ўчоқлари, махсус кийимбош ва пойафзалларни сотиб олишни таклиф этади.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 7-уй.

Телефонлар: (3712) 41-24-32, 41-26-32, 41-27-32.

Факс (3712) 41-18-93, 41-17-60, 50-10-20.

Ҳиссадорлик жамияти — «Ўзкоммаишийсавдо» сизда ишонч қилади пайдо.

Сизни кутамиз!

«Президент кубоги»:

БОШ СОВРИНГА ҒОЛИБНИНГ ИСМИ ЁЗИЛАДИ

Юртимизда теннис оммавийлашиб бормоқда. Спортнинг бу тури бўйича иккинчи марта ўтказилган халқаро мусобақа эса тобора довруғ таратмоқда. Мусобақага кучли теннисчиларнинг ташриф буюргани совриндорлик баҳсининг нуфузи ортиб бораётганидан нишонадир. Юртбошимиз таъбири билан айтганда: «Жаҳон бизни кашф қилади, биз ҳам ўз навбатида жаҳонни англаб етамиз».

Бош соврин учун бир ҳафта давом этган мусобақада 14 мамлакатнинг 40 га яқин спортчиси ўзаро куч синашди. Лекин ҳеч ким марокашлик Карим Алламининг омади келади деб башорат қилолмаганди. Чунки, ўтган йилги мусобақада ҳам иштирок этган бу теннисчи халқаро мақоми жиҳатидан 105-ўринда экани аён эди. Кўпчилик мусобақа иштирокчилари орасида энг кучлиси ҳисобланган, мақоми 57-ўринда бўлган испаниялик Хорда Арресега катта умид боғлаганди. Лекин ҳаммаси майдонда аён бўлади деганларидек, Карим Алламига омад кулиб боқди.

Марокашлик бу теннисчи испаниялик Тати Раскон, АҚШлик Данн Брайан, испаниялик Эмилио Альварес ҳамда олмониялик Карл-Уве Штеебларни доғда қолдириб, финалга чиқди. Хорди Арессе ҳам 4 ғалабадан кейин Алламига рўбару бўлди. Ҳал қилувчи кураш эса Алламининг устунлигида ўтди. У 6:4 ва 6:0 ҳисобида ғалаба қозонди. Шундай қилиб марокашлик бу теннисчи «Президент кубоги»ни қўлга киритди. Унинг исми ўтган йилги ғолиб Чак Адамс (АҚШ)дан кейин бош соврингa ёзиб қўйиладиган бўлди.

Мусобақанинг тантанали ёпилиш маросимида юртбошимиз билан мусобақа ташкилотчиси, швейцариялик ишбилармон Сассон Какшури теннисчиларни табриклаб, уларга зафар ва муваффақиятлар тилашди. Юртбошимиз Карим Алламига бош совринни, Хорди Арессега чоғроқ совринни топширди ҳамда уларга иккита енгил машинанинг калитини тақдим этди.

Спорт Спорт Спорт Спорт Спорт

ОЛИМПИЯ МАШЪАЛАСИ ПОРЛАМОҚДА

Биринчи марта ташкил этилган Марказий Осиё ўйинларини бежиз кичик олимпиада деб аташмаганди.

Зеро, мусобақанинг тантанали очилиш маросимини томоша қилганлар ҳақиқий олимпиада руҳини ҳис этдилар. Қадимий Эллада-Афина яқинидаги Олимп қишлоғида қабариқ ойна ёрдамида қуёшдан ўт олдирилган машъала Тошкентга махсус самолётда бир кун олдин келтириб қўйилди. Бундай хайрли ишни бажаришда Грециянинг «Мотор-Ойл» фирмаси яқиндан ёрдам берди. Абул Қосим мадрасасида сақланган машъала эртаси куни эстафета тариқасида қўлма-қўл узатилиб, «Пахтакор» ўйингоҳига етказиб келинди.

Мусобақа машъаласини ўт олдириш ҳам кўз кўриб, қулоқ эшитмаган тарзда амалга оширилди. Машъала моҳир дорбоз Тоҳир Тошкентбоевга берилади. У одамлар билан лиқ тўла ўйингоҳда сукунат ҳукмронлик қилар экан лангарни маҳкам ушлаганича арқон-йўлдан оҳиста юқорига кўтарила бошлади. Бир неча ўн метрли масофани босиб ўтиб, машъалани моҳир спортчимиз Игорь Халиловга беради. У улкан жомда мусобақа оловини ўт олдиради. Бу манзарани зимдан кузатиб турган халқаро олимпиада қўмитасининг Президенти Хуан Антонио Самаранч: «Бунақаси ҳали бўлмаганди», деб эътироф этди.

Мусобақанинг тантанали очилиш маросимини одамлар бир умр эслаб юрадиган бўлишди. Бетакрор воқеалар, ранг-баранг манзаралар, тинчлик, дўстлик ва ҳамкорликни тараннум этувчи куй ва қўшиқлар спортчиларнинг намунали чиқишлари билан уйғунлашиб кетди.

Бундай йирик спорт анжуманида ҳар кун эмас, балки ҳар сония ҳам қимматли бўлади. Боиси, маҳорат пиллапояси сари одимлаётган ҳар бир спортчи умид билан майдонга тушаркан сониялар ҳисобида устун келишга, очко тўплашга ва ғолиблар сафида бўлишга интилади. Еттинчи сентябргача бўлган маълумотга қараганда, Ўзбекистон вакиллари жами 65 та медал жамғаришгани маълум бўлди. Шундан 29 таси олтин, 23 та кумуш ва 13 таси бронза медалларидир. Қозоғистон спортчилари ҳам бўш келишмаяпти. Улар ҳисобида 63 та медал бор. Шундан 26 таси олтин, 24 та кумуш, 13 таси бронза медалларидир. Қолган республикалар ҳам бу борада орқада қолмасликка ҳаракат қилишмоқда.

Мамлакатимиз терма жамоасининг мавқеини мустаҳкамлашга курашчилар, боксчилар, оғир атлетикачилар, мерганлар ва сузувчилар катта ҳисса қўшдилар. Кеча енгил атлетика бўйича баҳслар бошланган эди. Маълумки, спортнинг бу тури бўйича мўлжалдаги медалларнинг деярли ярмини қўлга киритиш мумкин бўлади. Ўйлаймизки, вакилларимиз спортнинг бошқа турларини ҳам муваффақиятли якунлаб, Марказий Осиё ўйинларининг бугун бўладиган тантанали ёпилишига ёруғ юз билан борадилар. Халқаро олимпиада қўмитаси раҳнамолигида ўтказилаётган мусобақа эса ўз кўлами билан Осиё мамлакатлари спорт мутахассисларининг эътиборини қозонмоқда.

Мирзо АНВАР.

Марказий Осиё ўйинлари. Мусобақалардан лавҳалар.

М. АМИН олган суратлар.

ДИҚҚАТ: «САЛОМАТЛИК» СПАРТАКИАДАСИ

Бугун Фарғона шаҳрида Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг 4 йиллигига бағишлаб меҳнаткашларнинг «Саломатлик» республика ҳудудий-тармоқ Спартакиадасининг якуний мусобақалари бошланади. Республикамизнинг туман ва вилоятларида касаба уюшмалари жисмоний тарбия-спорт жамиятларининг спорт қўмиталари билан биргаликда спартакиаданинг ҳудудий босқичлари ўтказилиб бўлинди. Бу тадбир аҳолини соғломлаштириш мақсадида «Соғлом авлод учун» Давлат дастурига мувофиқ амалга оширилмоқда. Вилоят мусобақалари ғолиблари иштирокида спартакиаданинг тантанали очилиши 10 сентябрь куни Фарғона вилоятининг Қиргули шаҳрида бўлади.

Бу спартакиада ва бошқа спорт тадбирлари ёш мустақил давлатимизнинг аҳолининг соғлиғини мустаҳкамлаш масалаларига, шу жумладан, унинг муҳим воситаси бўлган жисмоний тарбия ва спортни кенг ривожлантиришга катта аҳамият бераётганлигининг яққол далилидир. Меҳнаткашларнинг «Саломатлик» Спартакиадасини ўтказишда Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси ва унинг спорт жамиятлари — ташкилотлари билан бирга Давлат спорт қўмитаси ҳам фаол иштирок этмоқда.

Сир эмаски, иқтисодий қийинчиликлар оммавий спортга ҳам жиддий таъсир қилди. Иқтисодий муаммоларга дуч келаётган кўплаб саноат корхоналарида биринчи навбатда жисмоний тарбия инструкторлари штатлари қисқартирилмоқда. Ўқув-спорт ишларини молиявий таъминлаш масалалари ҳам шу тақлидда ҳал қилинмоқда.

Етук мутахассисларнинг етарли даражада эмаслиги оқибатида Касаба уюшмалари тиббиёт ходимлари, маданият, давлат савдоси, давлат муассасалари тармоқ қўмиталарида деярли ҳеч қандай иш олиб борилмаётир. Ҳатто нисбатан бақувват корхоналар ҳам жисмоний тарбия учун маблағ топишга ожиздирлар. Ҳозирги вақтда тўрт минг сўм билан нима қилиш мумкин? Бутун 1995 йилда ўқув спорт ишларини олиб бориш учун Тошкент қишлоқ хўжалиги машинасозлиги корхонаси спорт клубига ана шунча маблағ ажратган.

Шунинг учун ҳам ҳозир меҳнаткашларнинг спартакиадасини ўтказиш фавқулодда муҳимдир. У ташкилотлар, муассасалар, саноат корхоналаридаги ва қишлоқлардаги жисмоний тарбия жамоаларида ишларни фаоллаштиришга қаратилган ўзига хос тадбирдир. Спартакиада кўп босқичли бўлиб, дастлаб бу тадбир жисмоний тарбия жамоаларидан бошланди.

Ана шу Спартакиаданинг якуний босқичига Фарғона катта тайёргарлик билан келди. Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, Фарғона вилояти Республикамизнинг жисмоний тарбия ва спорт яхши ривожланган, зарур спорт базасига, юқори даражадаги жисмоний тарбия мутахассисларига эга бўлган, юксак савиядаги спорт тадбирларини ўтказишда катта тажриба тўплаган ҳудудларидандир. Шуни ҳисобга олиб «Саломатлик» Спартакиадасининг якуний мусобақаларини шу ерда ўтказиш истаги билдирилди. «Буюк ипак йўли» Халқаро теннис турнирининг бир босқичи шу ерда юксак даражада ўтказилиши бунинг ёрқин исботидир.

Фарғона Спартакиаданинг якуний мусобақалари иштирокчилари ихтиёрига Қиргулидаги энг яхши спорт базаларини топширди. Бу ерда шуни айтиб ўтиш керакки, вилоят касаба уюшмалари Кенгаши ва шаҳар ҳокими Алишер Отабоев Спартакиадани ўтказишга катта қизиқиш билдириб, якуний мусобақаларга тайёргарликнинг боришини доимо кузатиб борадилар.

Якуний мусобақалар дастурига спортнинг беш тури — эркаклар учун футбол, аёллар учун волейбол ва шахмат, шашка ҳамда стол теннисии киритилган.

Кўплаб жойлардаги жамоаларда бу мусобақаларга жиддий эътибор берилмоқда. Бу борада Тошкент вилоятида мақташга арзигулик ишлар олиб борилди. Тошкент самолётсозлик ишлаб чиқариш бирлашмаси ва трактор, тўқимачилик машинасозлиги, тўқимачилик корхоналари, трамвай-троллейбус парки, Чирчиқ электр-кимё корхонаси, Олмалиқ резина-техника ва тоғ маъданкорлик комбинатлари ва Бекободдаги маъданкорлик заводлари ҳамда Паркентдаги «Коммуна», Юқоричирчиқдаги «Ийката», Қибрай туманидаги «Маданият» жамоа хўжалиги бу мусобақаларни оммавий жиҳатдан ранг-баранг тусда ўтказмоқдалар. Тошкент вилоятидаги мусобақалар муваффақиятли якунланиб, унда 70 мингга яқин киши иштирок этдилар. Ўйлаймизки, бу тадбирларни республикамизнинг бошқа барча жисмоний тарбия жамоалари шундай даражада ўтказганлар ва Республика Спартакиадаси яхши натижалар билан якунланади.

МУНАЖЖИМЛАР ТАЪБИРИ

(11.09—17.09 кунлари учун).

ДАЛВ (20.01 — 18.02) ойида туғилганлар учун бу ҳафта деярли омадли келиши кутилади. Оилада ва иш жойларида қувончли ҳодисалар юз бериши эҳтимоли бор. Ота-оналарни эслаш, зиёрат қилиш, кўнгилларини олиш кўп манфаат келтирур.

ҲУТ (19.02 — 20.03) ойида таваллуд топганлар учун бу ҳафта бироз беҳосиятроқ ўтиши мумкин. Шунинг учун, ҳар томонлама хушёр турмоқ, гарчи бирор нохушлик туғилса, эсанкираб қолмай, келажакка умид билан қараш, доим таскин топишга уринган маъқул. Ҳаммаси иншооллоҳ, жойига тушиб кетади. Ножўя ишлардан ўзни тийиш яхши оқибатларга олиб келади.

ҲАМАЛ (21.03 — 21.04) ойида туғилганлар учун бу ҳафтанинг одций ўтиши кутилур. Дам олиш, сафарга чиқиш, турли маросимлар ўтказиш, тўй-томошалар бошлаш жоиз. Лекин ичкилик, бузуқчилик каби тубанликка берилиш гуноҳи азим. Узоқ кўришмаган ёру биродарлар билан учрашиш ҳосиятлидир.

САВР (22.04 — 20.05) ойи фарзандлари учун бу ҳафта омадли келиши кутилур. Бу кунларда бошлаган ишлар Аллоҳнинг амри билан яхшилик ила тугайди. Мушкулликлар осонлик билан ҳал бўлади. Оила ва ишхона ёки ўқиш даргоҳларида ўзаро тушунмовчиликлар барҳам топилиши кутилур. Бу кунлар қалбан пок бўлиб, ҳар қандай гуноҳ ишлардан сақланиш қатъиян талаб қилинади.

ЖАВЗО (21.05 — 21.06) ойида туғилганлар учун бу ҳафта омадли ўтилиши кутилади. Бу ҳафтада нима ишга қўл урсалар, иншооллоҳ кўзлаган ниятларига етурлар. Хусусан, оилада катта қувончли воқеанинг шоҳиди бўлурлар. Бундан ташқари, ҳафта давомида маблағ масаласида ҳам ҳеч бир қийинчилик бўлмас. Сафарга чиқиш, бошлиқлар ҳузурига кириш, тўй-ҳашамлар ўтказишнинг ҳамма-ҳаммаси, иншооллоҳ, зўр қувонч билан тугар.

САРАТОН (22.06 — 21.07) ойи фарзандлари бу ҳафтада кўпроқ эҳтиёткор бўлишлари маъқулроқ. Агар улар ишларида беларволикка йўл қўймасалар, умид шуки, натижа яхши бўлади. Бу ҳафтада бошлиқлар қабулига киришдан ҳам яхши манфаат кутилиши мумкин.

АСАД (22.07 — 22.08) ойи фарзандлари учун бу ҳафта омадли келади. Бошланган барча амалларнинг натижаси яхши тугаши кутилади. Қўлга маблағ тушиши мумкин. Шу маблағни яхшиликларга ишлатиб, жойига сарфланса, келажакда бадавлат бўлиб кетишлари мумкин. Бу кунлари бошлиқлар олдига кириш ҳам кутилган натижа беради.

СУНБУЛА (23.08 — 22.09) ойи фарзандлари учун бу ҳафта муҳаббат ва оммавий ҳаёт соҳасида омадли келади. Айниқса, янги туғилажак оилалар мустаҳкам бўлиб бахтли ҳаёт кечирадилар. Оила бахти қарор топиб, эр-хотиннинг ўзаро вафоси ривож топади. Бундай кишиларнинг иш ва ўқиш соҳасидаги фаолиятлари ҳам бирмунча муваффақиятли кечиши мумкин.

МЕЗОН (23.09 — 22.10) ойида туғилганлар учун бу ҳафта тўла омадли келур. Молия соҳасида катта ютуқлар қўлга киритилади. Муҳаббат борасида ҳам омад кулиб боқиши мумкин. Бу кунлар ичида шартнома ва битимларга имзо чекиш, хизмат сафарларига чиқиш ҳамда катта ишларни бошлаш мумкин. Илмий ва ижодий ишлар билан шуғулланувчилар ҳам яхши натижаларга эришадилар. Мазкур кунлари солиҳ кишилар суҳбатида бўлиб, ўзининг маънавий камолати ғамини ейиш ва фарзандлар тарбияси билан шуғулланиш даркор, Валлоҳу Аълам.

АҚРАБ (23.10 — 21.11) ойида туғилганлар учун бу ҳафта омадли келиши кутилур. Иншооллоҳ, деярли барча режалаштирилган ишлар яхшилик билан тугар. Оила бюджетига бу кунларда яхшигина даромад тушиши кутилур. Илмий ва ижодий иш билан шуғулланганлар ҳам кўзлаган ишларини амалга оширажаклар. Бу ҳафтада тўй-ҳашам ва шунга ўхшаш маросимларни бемалол ўтказиш мумкин. Мазкур кунларда ёлғон-ғийбат ва бўҳтонлардан қанчалик сақланса, Аллоҳ уларни балою офатлардан шунчалик сақлар.

ҚАВС (22.11 — 21.12) ойи фарзандлари бу ҳафта осойишта ва тинч турмуш кечирадилар. Ортиқча ташвиш-безовталиклар юз бермайди. Оилада ҳам, иш жойида ҳам деярли яхшиликлар кутилади. Қавс ойида туғилганлар бу ҳафта ўзларининг соғлиқларига эътибор берсалар фойдадан холи бўлмас. Фарзандлар тарбияси учун ажратилган дақиқалар ҳам катта натижалар беради.

ЖАДДИ (22.12 — 19.01) ойида туғилганлар учун бу ҳафтанинг аввали омадли бўлиб, қолганлари беҳосиятроқ келиши кутилур. Аввалги кунлар барча ишлар билан шуғулланиш мумкин. Иш жойида кутилган хурсандчилик рўй беради. Муҳаббат борасида ҳам яхши натижага эришилур. Сафарга чиқиш, янги иш бошлаш, маросимлар ўтказиш, савдо учун сармоя қуйиш билан бемалол шуғулланиш мумкин. Қолган сўнгги кунлар эса оила билан дам олган маъқул.

TV

ДУШАНБА, 11

ЎзТВ I

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 Мультфильм.
18.20 ФУТБОЛ ШАРҲИ.
18.30 "ҚИШЛОҚ ТАДБИРКОРЛАРИ".
18.55 Дони Зокиров номидаги халқ чолғу оркестрининг концерти.
19.25 Эълонлар.
19.30 "Ахборот" (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 Телефильм.
20.10 "Ўйинни ўйин тутма".
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 "Ахборот".
21.25 Эълонлар.
21.30 "ВАҚТ — ҲАКАМ".
22.15 ЎзТВ хазинасидан. Тоҳир Малик. "СЎНГГИ ЎҚ". Видеофильм.5-қисм.
23.20 Эълонлар.
23.25 — 23.50 "Ахборот".

ЎзТВ II

"Тошкент" студияси таништиради:

18.30 Болалар учун. "Кўзмунчоқ".
19.00 "Таҳлил".
19.10 "Чашма".
19.40 "Спорт-тайм".
20.20 "Кимга қанақа?"
21.20 — 22.45 "Оқ рангли лимузин".Бадиий фильм.

ЎзТВ III

РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
18.10 — 20.45
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
20.45 — 21.30
***
22.45 — 23.45

ЎзТВ IV

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 "Хабарчи қуш". Телефильм.
19.15"Мульткарусель".
19.30 "Ахборот" (рус тилида).

"ОМАД" таништиради:

19.50 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари.
19.55 Эълонлар.
20.00 "Санта-Барбара". Телевизион бадиий фильм.
20.50 "Жаҳон географияси".
21.40 Эълонлар.
21.45 Видео — "О".
23.25 Эълонлар.
23.30 "Курьер".
23.50 "...яна об-ҳаво ҳақида".
24.00 — 00.10 "Постфактум".

СЕШАНБА, 12

ЎзТВ I

6.00 — 8.00 "Ассалом, Ўзбекистон!". Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
8.00 ЎзТВ хазинасидан. Тоҳир Малик. "Сўнгги ўқ". Видеофильм. 5-қисм.
9.05 Немис тили.
9.35 "Кўзгудаги рангин лаҳзалар". Кинодастур.
10.00 "Кашф этилаётган имкониятлар".
10.30 Ўқув кўрсатуви. Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари.
11.00 "Ёшлик" студияси. "Эзгуликка интилиб".
11.30 Ўқув кўрсатуви. Физика.
12.00 — 13.15 "Юлька". Бадиий фильм.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 "ҚЎНҒИРОҚЧА".
18.40 Мусиқий дақиқалар.
18.55 "ТАРАҚҚИЁТ".
19.25 Эълонлар.
19.30 "Ахборот" (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 БЕВОСИТА МУЛОҚОТ.
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 "Ахборот".
21.25 Эълонлар.
21.30 "МИНТАҚАМИЗ ХАВФСИЗЛИГИ ЙЎЛИДА".
21.50 ЎзТВ хазинасидан. Тоҳир Малик. "СЎНГГИ ЎҚ". Видеофильм. 6-қисм.
22.45 Эълонлар.
22.50 — 23.15 "Ахборот".

ЎзТВ II

"ОМАД" таништиради:

18.30 "Мультфейерверк".
18.45 "Табиат дунёси".
19.35 "Хусусийлаштириш: қадам-бақадам".
19.55 "Тропиканка". Телесериал (Бразилия).
20.45 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Эълонлар.
21.10 Видеогид.
21.30 "Теле-ателье-шоу".
21.40 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Эълонлар.
22.20 — 24.00 "Кинонигоҳ".

ЎзТВ III

РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
6.30 — 8.00
***
18.10 — 20.45
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
20.45 — 21.25
***
22.45 — 00.45

ЎзТВ IV

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

17.10 — 18.40 Туркия телевидениеси.
*
18.40 "Мусиқий танишув: Т. Хўжаназаров".
19.15 "Мульткарусель".
19.30 "Ахборот" (рус тилида).
19.50 "Тадбиркорлик мактаби".
20.20 "Дурдаршан" телекомпаниясининг кўрсатувлари.
21.20 "Қиймат ва қиммат".
21.55 "Уорлднет" телекомпаниясининг янгиликлари.
22.15 — 23.00 "Соккер-клуб".

ЧОРШАНБА, 13

ЎзТВ I

6.00 — 8.00 "Ассалом, Ўзбекистон!". Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
8.00 ЎзТВ хазинасидан. Тоҳир Малик. "Сўнгги ўқ". Видеофильм. 6-қисм.
8.55 Сирдарё вилоятидаги "Ширин" ашула ва рақс ансамблининг концерти.
9.15 Янги алифбони ўрганамиз.
9.45 "Ёшлар ва замон".
10.30 Ўқув кўрсатуви. Физика.
11.00 "Вазият".
11.30 Ўқув кўрсатуви. Кимё.
12.00 "Суянч".
12.30 — 14.30 "Ёшлик" видеоканали.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 "Қувноқ дақиқалар".
18.30 "ЎЗБЕКТЕЛЕФИЛЬМ": ФЕСТИВАЛЬ ЯКУНЛАРИ.
19.15 Спорт хабарномаси.
19.25 Эълонлар.
19.30 "Ахборот" (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 ЎЗБЕКИСТОН КОМПОЗИТОРЛАРИ. Шоҳида ШОҲИМАРДОНОВА.
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 "Ахборот".
21.25 Эълонлар.
21.30 Ўзбекистон телевидениесида вилоят студияларининг кўрсатувлари. ЭКРАНДА САМАРҚАНД ВИЛОЯТИ.
22.15 ЎзТВ хазинасидан. Тоҳир Малик. "СЎНГГИ ЎҚ". Видеофильм. 7-қисм.
23.45 Эълонлар.
23.50 — 00.15 "Ахборот".

ЎзТВ II

"Тошкент" студияси таништиради:

18.30 "Уй ҳайвонот боғи".
18.50 "Тошкент оқшомида".
19.50 "Тет — А — Тет".
20.05 "Кинематограф".
21.35 — 22.25 ФУТБОЛ. ЎЗБЕКИСТОН КУБОГИ. "МҲСК" — "ПАХТАКОР".

ЎзТВ III

РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
6.30 — 8.00
***
18.10 — 20.45
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
20.45 — 21.25
***
21.45 — 00.05

ЎзТВ IV

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 "Ёшлик" студияси. "Яхшиларга эргашиб".
19.15 "Мульткарусель".
19.30 "Ахборот" (рус тилида).

"ОМАД" таништиради:

19.50 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари.
19.55 Эълонлар.
20.00 "Санта-Барбара". Телевизион бадиий фильм.
20.50 — 23.50 "СПОРТ ҚИТЪАСИ".

ПАЙШАНБА, 14

ЎзТВ I

6.00 — 8.00 "Ассалом, Ўзбекистон!". Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
8.00 ЎзТВ хазинасидан. Тоҳир Малик. "Сўнгги ўқ". Видеофильм. 7-қисм.
9.30 Ўзбек тилини ўрганамиз.
10.00 "Ғазалхон ёшлигим".
10.30 Ўқув кўрсатуви. Ботаника.
11.00 "Солиқ".
11.30 Ўқув кўрсатуви. География.
12.00 "Тановор" ансамблининг созандалари ижро этади.
12.30 "Улғайиш поғоналари".
13.00 "Ҳуқуқингизни биласизми?"
13.20 — 13.50 "Оналар мактаби".
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 "Бу дамлар ўхшар эртакка".
18.40 "ТИЛГА ЭЪТИБОР".
19.15 Бир жуфт қўшиқ.
19.25 Эълонлар.
19.30 "Ахборот" (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 "ОМИЛКОР ИНСОНЛАР".
20.20 "ЮЗМА-ЮЗ".
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 "Ахборот".
21.25 Эълонлар.
21.30 "МИНТАҚАМИЗ ХАВФСИЗЛИГИ ЙЎЛИДА".
21.50 "СЕНИ СЕВДИМ". Бадиий фильм. 1-серия (Ҳиндистон).
23.20 Эълонлар.
23.25 — 23.50 "Ахборот".

ЎзТВ II

"ОМАД" таништиради:

18.30 "Омад" тақвими.
18.35 "Кўнгил".
18.40 "Муҳаббатга ошно қалблар".
19.00 "Теле-ателье-шоу".
19.10 Видео янгиликлари.
19.30 "Тропиканка". Телесериал (Бразилия).
20.20 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Эълонлар.
21.05 — 22.45 "Кинонигоҳ".

ЎзТВ III

РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
6.30 — 8.00
***
18.10 — 20.45
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
20.45 — 21.25
***
22.45 — 00.45

ЎзТВ IV

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

17.10 — 18.40 Туркия телевидениеси.
*
18.40 "Романслар кечаси".
19.15 "Мульткарусель".
19.30 "Ахборот" (рус тилида).
19.50 "Дурдаршан" телекомпаниясининг кўрсатувлари.
20.50 "Ҳаракатда баракат".
21.10 "Кўнгил кўприклари".
21.50 "Шалом!"
22.20 — 22.40 "Глобус".

ЖУМА, 15

ЎзТВ I

6.00 — 8.00 "Ассалом, Ўзбекистон!". Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
8.00 "Медаллар машаққати". Бадиий фильм. 1-серия.
9.10 Немис тили.
9.40 "Ёшлик" студияси. "Талабалик йилларим".
10.20 "Мусаввир нигоҳи". Телефильм.
10.30 Ўқув кўрсатуви. Математика.
11.00 "Гуллар билан кутаман". Мусиқий композиция.
11.40 "Сиҳат-саломатлик" почтасидан.
12.10 "Ёшлар билан юзма-юз".
12.45 — 13.15 "Тарихнинг ўқилмаган саҳифалари".
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 Мультфильм.
18.20 "САНЪАТ ҒУНЧАЛАРИ".
18.40 "ДОНИМИЗ — РИЗҚИМИЗ".
18.50 "ҲУҚУҚИЙ ДАВЛАТ САРИ".
19.25 Эълонлар.
19.30 "Ахборот" (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 "МЕНДА ФИКР БОР".
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 "Ахборот".
21.25 Эълонлар.
21.30 "ВАТАННИ СЕВМОҚ ИЙМОНДАНДИР".
22.15 "Ҳофизлар хониш қилганда".
22.55 "СЕНИ СЕВДИМ". Бадиий фильм. 2-серия (Ҳиндистон).
00.20 Эълонлар.
00.25 — 00.50 "Ахборот".

ЎзТВ II

"Тошкент" студияси таништиради:

18.30 "Параллель".
19.00 "Билиб қўйган яхши".
19.25 "Бизнес-академия".
19.50 "Тошкентнома".
20.50 — 22.20 "Эгнар чашмаси". Бадиий фильм.

ЎзТВ III

РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
6.30 — 8.00
***
18.00 — 20.45
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
20.45 — 21.15
***
22.45 — 00.30

ЎзТВ IV

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 "Менинг чашмаларим". Телефильм.
19.00 "Мульткарусель".
19.30 "Ахборот" (рус тилида).

"ОМАД" таништиради:

19.50 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари.
19.55 Эълонлар.
20.00 "Санта-Барбара". Телевизион бадиий фильм.
20.50 "Кулгига нима етсин".
21.15 "Автосалон".
21.35 "Америка юлдузлари".
22.05 Эълонлар.
22.10 "Даракчи".
22.20 Эълонлар.
22.25 — 00.05 Видео — "О".

ШАНБА, 16

ЎзТВ I

6.00 — 8.00 "Ассалом, Ўзбекистон!". Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
8.00 "Медаллар машаққати". Бадиий фильм. 2-серия.
9.10 "Бахтиёр Холхўжаев куйлайди". Фильм-концерт.
9.40 Андрес-Скалес. "Оила". Теленовелла.
9.55 "Оламни асранг!".
10.25 "Халқ ижодиёти".
10.55 "Эртаклар — яхшиликка етаклар".
11.30 "Олимп сари".
11.55 "Ёшлик" студияси. "Талабалар саҳнасида".
12.55 — 14.55 "Маънавият" видеоканали.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Мультфильм.
18.10 "ҚУВНОҚЛАР ДАВРАСИДА".
18.40 "САНЪАТ ОЛАМИ".
19.15 Спорт хабарномаси.
19.25 Эълонлар.
19.30 "Ахборот" (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 "Рақслар гулдастаси".
20.30 "Ўзбекистон янгиликлари" (инглиз тилида).
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 "Ахборот".
21.25 Эълонлар.
21.30 ФУТБОЛ БЎЙИЧА ОСИЁ ЧЕМПИОНЛАРИ КУБОГИ. "Нефтчи" (Ўзбекистон) — "Елимай" (Қозоғистон).
23.00 "ТУНГИ ЁҒДУ". Дам олиш кинодастури.

ЎзТВ II

"ОМАД" таништиради:

9.00 "Мультфейерверк".
9.15 "Табиат дунёси".
10.05 "Хусусийлаштириш: қадам-бақадам".
10.25 "Тропиканка". Телесериал (Бразилия).
11.15 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Эълонлар.
11.40 Видеогид.
12.00 "Теле-ателье-шоу".
12.10 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Эълонлар.
12.50 "Кинонигоҳ".
14.30 — 18.30 "СПОРТ ҚИТЪАСИ".
*

"Тошкент" студияси таништиради:

18.30 Болалар учун. "Табассум".
19.10 Кичик дебют.
19.40 "Кинотриада.".
20.40 "Янги иқтисод".
21.10 "Менинг кўчам".
21.25 — 23.15 "Кинематограф".

ЎзТВ III

РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
18.00 — 20.45
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
20.45 — 21.25
***
22.45 — 01.30

ЎзТВ IV

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

10.00 "Кашфиётлар ва ихтиролар".
10.50 — 11.55 Болалар учун фильм. "Арслоннинг саргузаштлари". 2-серия.
* * *
17.10 — 18.40 Туркия телевидениеси.
*
18.40 "Мамлакатлар, воқеалар, одамлар".
19.05 "Медитация". Телефильм.
19.15 "Мульткарусель".
19.30 "Ахборот" (рус тилида).
19.50 "Интердиалог".
20.30 "Би-Би-Си" янгиликлари.
20.40 "Вариацияли мавзу".
21.10 "Қалбим кўри".
21.50 — 22.00 "Си-Эн-Эн" янгиликлари.

ЯКШАНБА, 17

ЎзТВ I

6.00 — 8.00 "Ассалом, Ўзбекистон!" Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
8.00 "Камалак". Болалар учун кинодастур.
9.30 Футбол майдонларида.
10.00 "Ёшлик" студияси. "Ватанимга хизмат қиламан".
11.00 "ҚЎШИҚЛАРИМ СИЗГА АРМУҒОН".
11.30 "Оталар сўзи — ақлнинг кўзи" почтасидан.
12.30 "БУГУН — ЎРМОН ХОДИМЛАРИ КУНИ".
13.15 — 15.15 "Болалигим — пошшолигим". Видеоканал.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 "ТОМОША" ахбороти.
18.15 Ўсмирлар учун. "Ўйла! Изла! Топ!".
19.05 "Ойнаи жаҳонда...".
19.25 Эълонлар.
19.30 "Панорама" (рус тилида).
20.00 Эълонлар.
20.05 "ДУНЁНИ ҚИЗҒАНМА...". Абдулла Орипов лирикаси.
20.55 Эълонлар.
21.00 "Ҳафтанома".
21.30 Эълонлар.
21.35 "ДЕҲҚОН ДАЛАДАН ҚАЙТДИ".
22.25 Экранда — кинокомедия. "Хотиржамлик бекор қилинади".
23.40 Эълонлар.
23.45 — 00.15 "Ҳафтанома".

ЎзТВ II

"ОМАД" таништиради:

10.00 "Омад" тақвими.
10.05 "Кўнгил".
10.10 "Муҳаббатга ошно қалблар".
10.30 "Теле-ателье-шоу".
10.40 Видео янгиликлари.
11.00 "Тропиканка". Телесериал (Бразилия).
11.50 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Эълонлар.
12.35 — 14.15 "Кинонигоҳ".
***
17.00 "Совға".
17.30 "Жаҳон географияси".
18.20 Эълонлар.
18.25 Видео — "О".
20.05 Эълонлар.
20.10 "Курьер".
20.30 "... яна об-ҳаво ҳақида".
20.40 "Постфактум".
20.50 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Эълонлар.
21.10 "Компьютер-Осиё".
21.40 "Кулгига нима етсин".
22.05 "Америка юлдузлари".
22.35 Эълонлар.
22.40 "Даракчи".
22.50 Эълонлар.
22.55 — 00.35 Видео — "О".

ЎзТВ III

РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
18.00 — 22.55
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
22.55 — 01.00

ЎзТВ IV

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

9.00 "Эй! Тонгингиз хайрли бўлсин!". Мультфильм.
9.30 "Менинг кўчам".
9.45 "Эртакларнинг сеҳрли олами".
11.35 "Ўзбекистон янгиликлари" (инглиз тилида).
11.45 — 13.10 "Аэропортга кирадиган алоҳида йўл". Бадиий фильм.
* * *
17.10 — 18.40 Туркия телевидениеси.
*
18.40 "Мамлакатлар, воқеалар, одамлар".
19.05 "Ташрифлар ва таклифлар".
19.30 "Панорама" (рус тилида).
20.00 "Дурдаршан" телекомпаниясининг кўрсатувлари.
21.00 "Би-Би-Си" янгиликлари.
21.10 Ўрмон ходимлари кунига. "Бизнинг яшил дўстимиз".
21.50 "Бу ажиб дунё".
22.10 "Си-Эн-Эн" янгиликлари.
22.20 — 22.50 "Ёшлик" студияси. "Ёшлик оқшоми".

Тошкент шаҳар, Миробод туманидаги 218-мактаб томонидан 1994 йили Ибрагимова Мунаввар Солижоновнага берилган ўрта маълумот тўғрисидаги 417890 рақамли гувоҳнома йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши раёсати ҳамда «Ишонч», «Ишонч-Доверие» газеталари жамоаси газетанинг русча нашри муҳаррири А. Ф. Силеенковга онаси
Федора Федоровна СИЛЕЕНКОВАнинг
вафоти муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдирадилар.

Ўзбекистон Республикаси таълим ва фан ходимлари касаба уюшмалари Марказий Қўмитаси таълим ва фан ходимлари касаба уюшмалари Самарқанд вилоят қўмитаси раиси Қуваева Аделя Темировнага синглиси
Амина Темировна ҚУВАЕВАнинг
вафоти муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

ИШОНЧ

МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ КЕНГАШИ

Бош муҳаррир Саидакром САИДВАЛИЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Акмал АКРОМОВ, Рустам АБДУРАЗЗОҚОВ, Абдуманноп АЛИМБОЕВ, Дилбар ЖАҲОНГИРОВА, Турғун НАЗАРОВ, Муҳаммаджон ОТАҚУЛОВ, Муҳайё ТЎЛАГАНОВА, Раъно УБАЙДУЛЛАЕВА, Баҳодир УМРЗОҚОВ, Тўлқин ҚОЗОҚБОЕВ.

Бош муҳаррир қабулхонаси — 56-25-36
Бош муҳаррир ўринбосари — 56-52-89
Масъул котиб — 56-52-78

БЎЛИМЛАР
Касаба уюшмалари ва мухбирлар билан ишлаш — 56-82-79. Социал адолат, иқтисодий ҳаёт, маданият, маънавият ва хатлар —56-87-78, 56-87-63. Ишлаб чиқариш ва хўжалик — 56-85-43

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:
Андижонда — 5-23-10. Бухорода — 3-50-10. Гулистонда — 2-24-98. Жиззахда — 3-82-18. Навоийда — 3-41-99. Наманганда — 6-22-10. Нукусда — 2-44-46. Самарқандда — 35-64-22. Термизда — 2-70-07. Тошкентда — 56-82-79. Фарғонада — 24-48-53. Урганчда — 6-03-40. Қаршида — 5-33-71.

Муҳарририятга келган қўлёзмалар (2 оралиқда 5 бетдан ошмаслиги лозим) ва суратлар муаллифларга қайтарилмайди, фойдаланилмаган хатларга жавоб юборилмайди. Таҳририят воситачилик қилмайди. Мақолалардаги ҳамда реклама ва эълонлардаги фикр- мулоҳазалар, келтирилган факт ва рақамлар масъулияти муаллифлар ҳамда реклама ва эълон берувчилар зиммасидадир.

• Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган.
• Сотувда эркин нархда.

Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, 24-уй.

• Нашр кўрсаткичи: 64560; 64561.
Газетага 1994 йил 14 январда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 5 рақамли гувоҳнома берилган.
• IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди Офсет усулида босилди. Формати А-2, ҳажми 2 босма табоқ.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. Буюртма Г- 0408. Босишга топшириш вақти — 19.00. Топширилди — 19..00. Масъул навбатчи: Носир ТОШЕВ 1 2 3 4 5 6